

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Док су пре само једне деценије
инвалидски пензионери чинили трећину,
па и више у укупном броју корисника пензија,
сада их је мање од двадесет одсто

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ИНВАЛИДСКИХ ПЕНЗИОНЕРА МАЊЕ ОД ПЕТИНЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

ПОСТОДМОРНА
ДЕПРЕСИЈА

Тај дивни проблематични одмор...

Иако ретко ко баш обожава врућине, већина се радује лету, пре свега због годишњег одмора. Они којима могућности дозвољавају отпутују на неку легу дестинацију, море, планину, бању, а чак и кад се одмор проведе код куће, прија привремена ослобођеност од свакодневног одласка на посао, радних задатака и рокова, више се времена проводи са породицом, пријатељима и, што је можда и најважније, са самим собом.

Међутим, чини се да је изрека да све што је лепо кратко траје смишљена баш због годишњег одмора. Али није само то проблем. Стручњаци помињу чак и депресију која се може појавити након поновног враћања радним обавезама и рутини свакодневног живота – контраст између дана опуштања и свакодневице често је велики, па враћање у „стари“ живот скоро да звучи као казна.

Као неки од симптома таквог позване постодморне депресије наводе се умор или узнемиреност, тешкоћа да се фокусирамо на било шта, губитак или чак повећање апетита, туга, сузе и меланхолија, немогућност да се буде на једном месту и раде уобичајени задаци, док у неким случајевима у питању може бити озбиљна депресија, када треба потражити лекарску помоћ.

Разлога због којих се ова депресија јавља има више, а један од њих су свакако и превелика очекивања од дуго прижељкиване две-три недеље „слободе“. Осећај када почне одмор често је као да ће нам одједном читав живот бити другачији. По повратку из тог неког другачијег живота као хладан туш нас дочека непромењена реалност, па је просто неизбежно да се јави извесна врста очаја што је одмор готов, а ништа се значајно ипак није променило.

Неповољна финансијска ситуација, прековремени рад, много обавеза и ван посла, могу довести до тога да готово једино уживање буде време проведено на одмору, па након њега свакодневица падне још теже. Могуће је да се у земљама у којима је стандард виши и финансијска ситуација стабилнија, тј. где се живи опуштеније када је новац у питању, оваква врста очаја након завршеног одмора јавља ређе. Разлог за то је чињеница да се много лакше издвоји новац за ново путовање, а и

током године могу да се праве краћи одмори или да се приуште друге врсте опуштања и забаве.

Срећом, постодморна меланхолија најчешће прође за недељу-две, а једна од ствари која може помоћи да убрзамо повратак у „нормалу“ је да на посао кренемо средином недеље, како бисмо се постепено загрејали за радне обавезе и прилагодили са мање тешкоћа. Планирање следећег одмора такође може бити од користи – поред тога што ћемо на овај начин имати утисак да следећи само што није, то је и исплативије јер су аранжмани увек повољнији при раним резервацијама. С

обзиром на то да значајан део постодморне депресије проистиче управо из жеље за променом у „обичном“ животу, било би добро порадити макар на неким мањим променама. Рецимо, другачије организовати слободно време и повремено отићи са пријатељима на „мини одморе“ или излете, који не изискују увек велике издатке, а могу позитивно да утичу на расположење, повезаност са другима и природом и да унесу дух одмора у нашу свакодневицу. Јер и то што на одмору много мање времена проводимо испред телевизора и сурфујући по интернету, а више усредсређени на природу, догађања и једни на друге, такође утиче да се осећамо боље и лепше. Иако је без технологије живот данас незамислив, не би било лоше макар у слободно време контакте с њом свести на минимум, а више се посветити драгим људима. Један мејл који кружи управо интернетом духовито осликава колико нам савремена технологија краде времена, па би било корисно поново га прочитати с времена на време: „Синоћ ми црко интернет па сам мало седео с породицом ... Фини неки људи“!

В. Кадиф

СЛУЖБА ФИЛИЈАЛЕ ЗА ГРАД БЕОГРАД 1

Све већи обим посла

Више од 200.000 осигураника
и више од 106.000 корисника пензија

Сви корисници који имају пребивалиште на Новом Београду, у Земуну и Сурчину подносе у Служби Филијале за град Београд 1 Фонда ПИО (Булевар уметности 10) захтеве који се односе на остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, као и захтеве за издавање разних потврда, уверења и слично. Према речима Ненада Стојановића, директора Службе Филијале за град Београд, на подручју које покрива ова служба број осигураника се повећава.

– У надлежности Службе, према последњим подацима, има више од 200.000 осигураника, са тенденцијом даљег раста, и више од 106.000 корисника пензија. Из категорије запослених има 89.000 корисника, самосталних делатности око 4.000, док је из категорије пољопривредника 800 корисника. Подсећам и да је од 1. јануара прошле године Републички фонд ПИО преузео послове остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања и послове исплате пензија од Фонда за социјално осигурање војних осигураника, тако да Служба Филијале за град Београд 1 сада има и 12.200 корисника војних пензија – објашњава Ненад Стојановић.

25.09.2013

Волентина за бршице

Све похвале за Волентинин рад предузимљивости, одговорности са одржавањем и њеним маријама које потврдује и професионалност у раду. Треба истаћи и њене заслуге јер ни они нису мале вредни јер све мањак Волентинин рад и мисли да је треба наградити јер обавља свој посао одлично

Јелена Оцић

У згради Службе ради око 160 запослених, а обављају се послови управног одлучивања који се односе на решавање о правима из ПИО у првом степену, послови вођења матичне евиденције о осигура-

цима и корисницима права, послови обрачуна, исплате и контроле исплате пензија и других права из ПИО. Поред тога, врши се и пријем, евиденција, достављање и експедиција аката, као и пружање стручне помоћи осигураницима и корисницима права.

– За првих седам месеци ове године примљено је 21.894 захтева. Реч је о захтевима за остваривање права на пензију, захтевима за утврђивање својства осигураника, захтевима за признавање права на новчану накнаду за телесно оштећење и тако даље. Ако поредимо податке из истог периода прошле године, видимо да је број захтева већи, јер је у 2012. години од јануара до септембра примљено око 18.000 захтева, али то је одраз повећаног броја и осигураника и корисника на подручју које покрива ова служба – наводи наш саговорник.

Познато је да се у свим организационим јединицама Фонда, па тако и у Служби Филијале за град Београд 1, издају и многобројне потврде, уверења и листинзи који су неопходни за остваривање права грађана у другим институцијама. Ненад Стојановић истиче да је поред решавања захтева за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, само у овој години издато око 10.500 потврда, листинга, уверења осигураницима и корисницима за потребе чак 25 различитих институција и државних органа. Потврде се издају лично или уз оверено пуномоћје, јер се на тај начин онемогућава злоупотреба издатих података.

Више од годину дана Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање ради и послове поступања по захтевима извршитеља за давање података о осигураницима и корисницима права из ПИО, као и спровођење обустава из пензија по основу поднетих захтева извршитеља. Овим извршењима се намирују потраживања по основу комуналних и сличних услуга.

Ненад
Стојановић

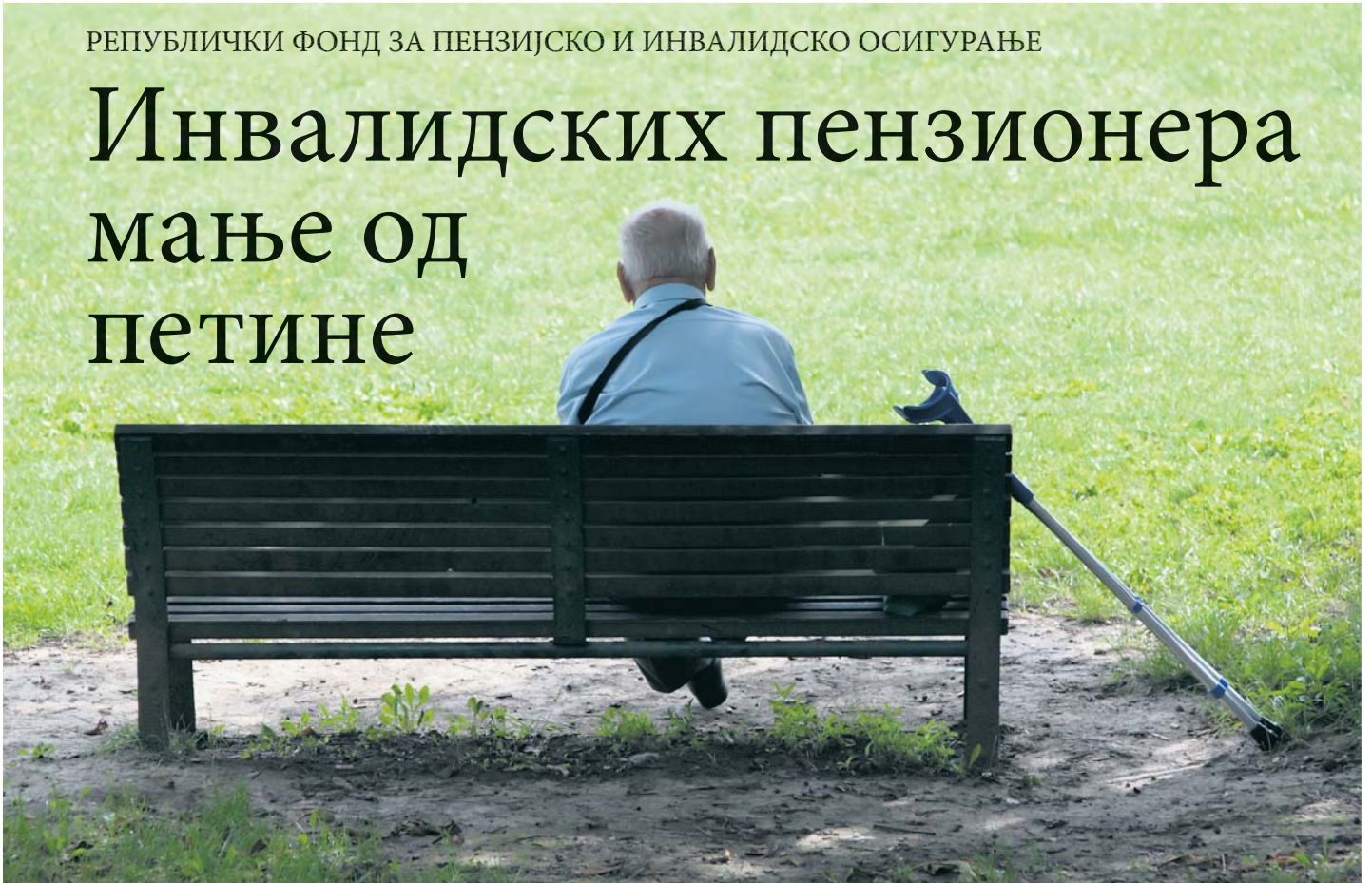
– Ради спровођења извршења на пензији корисника, извршитељ доставља Фонду закључке по којима смо дужни да поступамо, тако да је увођењем такзованих приватних извршитеља, који раде од маја прошле године, порастао и обим посла запослених у Одељењу за исплату пензија и финансијске послове Службе Филијале за град Београд, што се може илустровати бројкама. У јануару 2013. било је 36 обустава из пензија по основу захтева извршитеља и тај број је из месеца у месец значајно растао, па је у августу извршено чак 417 обустава. У овом одељењу се врше обуставе и по судским решењима, којих је од почетка године до краја августа било укупно 338. Када говорим о обуставама, да наведем да је од почетка 2013. Служба Филијале за град Београд урадила и 22.000 обустава из пензије по основу кредита, 388 обустава из пензија због претплате и 225 обустава по основу алиментације – истиче Ненад Стојановић.

Ипак, расположење људи који свакодневно долазе да заврше послове на шалтерима или у канцеларијама најбоље сведочи о раду Службе, зато нас је директор Стојановић упутио на књигу утисака која се налази у шалтер сали. Најчешће речи које се могу прочитати, а које именом и презименом потписују осигураници и корисници, јесу похвале за рад и предузимљивост, професионалност у послу, ефикасност у раду уз осмех, брзину обављања посла, стручност, а затим и: свака част, поздрављам рад ваших службеника и слично.

Јелена Оцић

РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Инвалидских пензионера мање од петине

Док су пре само једне деценије инвалидски пензионери чинили трећину, па и више у укупном броју корисника пензија, сада их је мање од петине, што је резултат промене законских прописа и критеријума за вештачење инвалидности

Број инвалидских пензионера се непрестано смањује, и то за један до два одсто годишње. И структура пензионера знатно се променила у односу на раније године. Закључно са јулом ове године на списку Фонда ПИО је чак 58,72 одсто старосних, затим 19,71 одсто инвалидских и 21,57 одсто породичних пензионера.

Највећи пад примећен је међу инвалидским пензионерима. То је резултат промењених законских прописа који су ступили на снагу априла 2003. године, када је појам инвалидности редефинисан и потпуно промењен у односу на раније прописе, а „смањење радне способности“ (преостала радна способност) и рад са скраћеним радним

Промена у начину исплате пензија

Пензионери из категорије осигураника запослених који примају пензије на кућну адресу, уколико у моменту испоруке пензије нису код куће, од 16. септембра ове године неће моћи накнадно да преузму пензију у својој пошти, већ ће се након истека рока и покушаја поновне доставе неисплаћени чек вратити банци, Поштанској штедионици, ради анулације и тек након тога ће Фонд извршити исплату враћене пензије уз пензију за следећи месец. То значи да ће пензионер уколико није на адреси

на коју му поштар иначе доноси пензију, без обзира на то да ли је тренутно или дуже одсутан, морати да сачека следећу исплату када ће му бити исплаћене обе пензије.

Према објашњењу финансијске службе Фонда ПИО, промене у начину исплате спроводе се искључиво из безбедносних разлога, ради заштите права пензионера и због доследног спровођења закона у пракси. Ова промена у исплати пензија на кућну адресу односи се само на пензионере из категорије запослених, што

значи да се у начину исплате пензија ништа не мења за категорију самосталних делатности и пољопривредних пензионера, за које се већ примењује наведени начин анулације, повраћаја неисплаћених пензија и накнадне исплате.

До сада су пензионери који примају пензије на кућну адресу, уколико су у моменту исплате били одсутни, могли и касније да подигну своје нереализоване чекове у филијали Фонда и да их исплати надлежна пошта, што више неће бити случај.

Г. О.

временом су укинута, а тиме и инвалидски пензионери тако зване друге и треће категорије. Поред тога, престао је да постоји и појам „свој посао“, у односу на који се раније ценила инвалидност.

Инвалидност, односно потпуни губитак радне способности се, према важећим прописима, цени у односу на било који посао. Последице промене у здравственом стању морају бити такве да се не могу отклонити лечењем и медицинском рехабилитацијом, односно морају бити трајне природе, што значи да лечење у смислу прописа о здравственом осигурању мора бити завршено. Закони о ПИО из 1992, 1997, а нарочито из 2003. године били су све рестриктивнији по питању стицања услова за пензију, а посебно

за инвалидску пензију. Тако је од 2000. године у структури корисника пензије по врсти пензионисања уочљив пад броја инвалидских пензионера са 31,9 на 20,12 одсто прошле године, да би тај тренд био настављен и у овој години и закључно са јулом месецом број инвалидских пензионера је смањен на 19,71 одсто. Ако поредимо различите категорије пензионера од 2000. до 2011, уочавамо да се број старосних пензионера увећао са 49 на 58,72 одсто, док се број инвалидских смањило са скоро 32 на мање од 20 процената, а број породичних пензионера је прилично равномеран и креће се око 22 одсто.

У структури корисника пензија према узроку инвалидности, од 2008. до 2012. запажа се висок проценат (више од 30

одсто) болести крвног система (најчешће кардиоваскуларне и цереброваскуларне), значајан раст удела малигних обољења (око 26 процената) и пад удела душевних болести са 15 на 10 одсто.

Поред стреса, фактори који су утицали на ове болести су опште познати: нездрав начин живота, неправилна исхрана, физичка неактивност, пушење, проблеми здравствене заштите и тако даље. Удео у категорији тумора као узрока губитка радне способности је изједначен и за мушкарце и за жене, с тим што су тумори најчешћи узрок инвалидности код жена (тумори дојке, материце и јајника и штитасте жлезде).

Највећи број инвалидских пензионера (од 30 до скоро 40 одсто) до 2007. био је у старо-

сном добу од 50 до 54 године, а од тада је око 35 одсто инвалидских пензионера у добу од 55 до 59 година. Старосна категорија 60 и више година је у сталном порасту, али искључиво за мушкарце, јер је до 2007. старосна граница за мушкарце била 63 године, а након 2007. године 65 година живота, док је за жене са 58 година (2007) повишена на 60 година живота (2011. године).

Критеријуми за вештачење осигураника који подносе захтев за остваривање права на инвалидску пензију су рестриктивнији, па право остварују само они код којих се утврди потпуни губитак радне способности. У појединим случајевима где постоји могућност побољшања здравственог стања предвиђен је контролни преглед.

В. Анастасијевић

ВЕЛИКА ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА РФ ПИО ЗА СРБЕ НА КОСМЕТУ

Помоћ у прави час

Пролетос 47,
а недавно још 50
запослених у РФ ПИО
и ПФ ПИО
добровољно
дало крв у Косовској
Митровици

Помоћи другоме у невољи и немаштини, дати му речи подршке и храбрити га, гесло је којим се одувек руководе запослени у Дирекцији Републичког фонда ПИО и Покрајинског фонда. То су небројено пута до сада доказали на делу.

Овогодишње хуманитарне акције РФ ПИО за сународнике на Косову и Метохији више су и од хуманитарне помоћи. Наиме, не само да су запослени у овој институцији дошли да охрабре Србе на Косову и Метохији, да им дају речи подршке, већ је у две велике акције око 100 радника Фонда ПИО добровољно дало крв у болници у Косовској Митровици. Дати најдрагоценију течност у овом моменту Србима на Косову и Метохији далеко је ви-

ше од хуманитарне помоћи. То је за Србе на Космету у правом смислу крв која спаја.

У првој овогодишњој акцији добровољног давања крви, од 11. до 13. априла, 47 радника Фонда је дошло на Косово и Метохију и дало крв у Косовској Митровици. Били су смештени у Зубином Потоку и тада су обишли манастир Високе Дечане и

Пећку патријаршију, којима су такође донели помоћ.

Запослени у Фонду ПИО су тада одлучили да поново дођу и на исти начин помогну сабраћу на Космету. Тако је и било – 6. септембра стигло је 68 радника Фонда, а 50 њих је дало крв у болници у Косовској Митровици. Били су срећни што могу да помогну, а још већа је била ра-

дост запослених у болници када су видели да нису сами и да помоћ долази из Србије.

И овог пута хуманитарци из РФ ПИО су обишли Грачаницу, Газиместан, Бањску и Црну Реку и однели им помоћ. Обећали су да ће опет доћи, да ће се дружити са Србима на Косову и Метохији и да ће им стално помагати, као најрођенијима. **Р. К.**

САРАДЊА ПЕНЗИЈСКИХ ФОНДОВА СРБИЈЕ И МАЂАРСКЕ

Размена стручњака на пословима ино осигурања

Петог и шестог новембра у Суботици први дани разговора Србије и Мађарске

У првој недељи септембра извршена је размена стручњака који воде поступке по међународним уговорима у пензијским фондovima Републике Србије и Републике Мађарске, која је договорена на састанку представника Завода за социјално осигурање Републике Србије и Централне управе Националног завода за пензијско осигурање Мађарске прошле године у Будимпешти. Састанак је одржан ради унапређења билатералне сарадње институција пензијског осигурања и на њему је договорено да се овај процес одвија у неколико корака, са крајњим циљем организовања међународних дана разговора на којима би стручњаци оба фонда саветовали заинтересоване грађане о питањима у вези са применом Споразума о социјалном осигурању између наше две државе.

Тим поводом је Јене Пор, експерт за примену међународних споразума из области пензијског осигурања Централне управе Националног завода за пензијско осигурање Мађарске, боравио у Дирекцији Покрајинског фонда ПИО у Новом Саду, где је пратио процес рада на решавању захтева за пензију применом српско-мађарског споразума. Истовремено је Ивана Трнинић, запослена у Дирекцији ПФ на пословима који се односе на примену међународних споразума, боравила у Будимпешти.

– Колеги из Мађарске, који је био у посети да би остварио непосредан увид у функционисање система остваривања права на пензију применом Споразума између Републике Србије и Републике Мађарске, омогућено је да прати читав процес нашег рада, а заједно смо обрадили 10-15 конкретних предмета, код којих смо имали одређене недоумице у поступку доношења решења.

Колега Јене Пор нам је појаснио значење одређених података из документације о стажу осигурања оствареном у његовој земљи, што је убрзало поступак – рекао је Миле Ђулибрк, начелник Одељења за ПИО по међународним уговорима у Дирекцији ПФ.

Дамир Богдан, помоћник начелника Одељења за ПИО по међународним споразумима у Дирекцији ПФ, и Игор Башанец,

у тој држави. Наиме, ниједна страна не може баш аутоматски признавати стаж осигурања, а господин Јене нам је приликом ове посете написао листу и спецификовао практично све могуће ситуације које се дешавају у Мађарској у овој области, па ћемо убудуће моћи врло лако да откријемо периоде за које су плаћени доприноси код мађарског носиоца осигурања. Такође, колега Пор нам је дао и листу услова за признавање различитих

видова пензија у његовој земљи, коју ћемо презентовати и осигураницима када нам се обрате за информацију. Наравно, о свим прикупљеним информацијама известићемо и руководиоце РФ ПИО да би сви корисници услуга Фонда имали користи од ове сарадње. Мислим да је ово добар начин рада и да треба наставити са још интензивнијом сарадњом – рекао нам је Дамир Богдан.

С друге стране, Јене Пор каже да је уочио много слично-

сти у организацији и функционисању фондова Србије и Мађарске, али је указао и на неке потешкоће у раду са нашим захтевима за остваривање права у Мађарској. Гост из Будимпеште је задовољан међусобном разменом информација и искустава и оценио је да ће се предмети сада брже решавати зато што ће имати директну комуникацију са колегама из Србије.

У том смислу је и начелник Миле Ђулибрк изразио очекивање да ће се позитивно искуство које имају учесници свих досад одржаних дана разговора наставити и након 5. и 6. новембра, када ће у Суботици бити организовани први саветодавни дани за заинтересоване кориснике права и осигуранике организација пензијског осигурања Србије и Мађарске.

Мирослав Мектеровић

Здесна: Миле Ђулибрк, Јене Пор, Дамир Богдан и Игор Башанец

виши сарадник у овом одељењу, свакодневно су били у непосредној комуникацији са колегом из Мађарске. По речима Дамира Богдана, консултације које су обавили кроз анализу конкретних предмета биле су заиста корисне за превазилажење потешкоћа приликом примене Споразума са Мађарском и за убрзање одређених поступака у корист странака које су се обратиле нашим организацијама социјалног осигурања. И колега из мађарског фонда је добио корисне информације које ће помоћи да се реше захтеви поднети у његовој земљи.

– Познато је да већина држава у области пензијског система има и своје специфичне прописе. Досад смо у примени конвенције са Мађарском највише проблема имали приликом квалификације стажа оствареног

АКТУЕЛНО СТАЊЕ У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

У припреми нова стратегија

Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност положаја, у сарадњи са Управом за безбедност и здравље на раду Министарства рада, запошљавања и социјалне политике Републике Србије, организовао је крајем августа округли сто о актуелном стању у области безбедности и здравља на раду у Србији.

Обраћајући се представницима синдикалних и послодавачких организација, инспекцијских и других институција надлежних за ову област, покрајински секретар Мирослав Васин рекао је да очекује да ће тај скуп бити почетак свеобухватне сарадње на изради стратегије из ове области, и да ће реч стручњака бити одлучујућа у изради таквог документа.

Вера Божић Трефалт, директорка Управе за безбедност и здравље на раду, најавила је два нова документа који ће након јавне расправе бити упућени Влади Републике Србије. То су Стратегија о безбедности и здрављу на раду за период 2013-2017. и Закон о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду. Божић Трефалт је истакла да су наши основни стратешки циљеви од 2013. до 2017. даље усклађивање са директивама Европске уније, даље развијање и усвајање механизма и процедура за спровођење прописа о безбедности

и здрављу на раду (интегрисана инспекција рада), развијање опција за развој посебног осигурања од повреда на раду и професионалних обољења и подизање свести о важности здравља и безбедности на раду код ученика у основном и средњем образовању. Вера Божић Трефалт је нагласила да цео наш систем тежи да се смањи број повреда на раду и професионалних обољења и да смо када је реч о броју регистрованих повреда у неком просеку, али пошто нам привреда не ради у довољној мери, не смемо тиме бити и задовољни.

Истакла је, ипак, да су наше фирме у последње време прихватиле процењивање ризика на раду, што је боље стање него у неким развијенијим европским земљама.

Вера Божић Трефалт је најавила да ће се у Закону о безбедности и здрављу на раду дорадити постојеће одредбе, а биће уведене

Ускоро јединствени регистар повреда на раду

Предвиђено је да од 1. јуна 2014. у целој Србији почне примена јединственог регистра повреда на раду, који ће повезати здравствене установе, послодавце, инспекције рада, експерте, министарства, фондове ПИО и РФЗО, а приступ подацима имаће и медији. Регистар је већ месец дана у пилот-фази истраживања у региону Ваљева.

не и нове које се тичу појачаног праћења здравственог стања запослених, односно ојачавања улоге медицине рада. Сви који раде на пословима безбедности и здрављу на раду мораће континуирано да се усавршавају.

Мирослав Мектерковић

РФ ПИО ПО МЕЂУНАРОДНИМ СТАНДАРДИМА

Обуке за унапређење рада

У Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање почетком 2012. године почео је пројекат имплементације и едукације радника за стандарде ИСО 9001:2008 и ИСО 27001:2005.

– Саветом за квалитет и безбедност руководи Драгана Калиновић, директорка Фонда ПИО, а формирана је и Радна група за примену и унапређење система безбедности информација у складу са међународним стандардима ИСО 27001:2005, којом руководи Зоран Јосиповић, заменик директора Фонда – наводи Енвер Никшић, помоћник директора Фонда и руководиоца Радне групе за примену и унапређење система управљања квалитетом услуга у складу са међународним стандардом ИСО 9001:2008, која такође чи-

ни инфраструктуру овог пројекта.

Административно-стручном службом, која је оперативни тим пројекта, руководи Марија Балтић, помоћник начелника Одељења за заступање, имовинскоправне и стамбене послове при Сектору за правне и

опште послове. Формирано је десет група које су радиле на припреми потребних материјала и докумената у складу са захтевима стандарда у одређеним областима. У току су обуке запослених, а 11. септембра је одржана обука координатора за безбедност и координатора

за квалитет организационих јединица Фонда.

– Ми смо све процедуре дефинисали, дали им крајњи облик, а координатори су задужени да након обука пренесу своја знања и искуства у филијалама или организационим јединицама у којима раде. Увођење ових стандарда ће сигурно унапредити рад Фонда, а примена међународно признатих стандарда у овако важној институцији има и шири значај – истиче Енвер Никшић.

Обуке запослених и састанци група одржавају се са професором Владимиром Симићем из EuroQuality Group d.o.o. из Београда, предузећа за консалтинг и едукацију које је ангажовано на спровођењу овог обимног пројекта.

Ј. Оцић

Сто двадесет година туризма на Златибору

Разноврсним привредним, друштвеним, културним и спортским манифестацијама обележен је значајан јубилеј – 120 година од почетка организованог бављења туризмом на Златибору. За почетак развоја туризма означен је 20. август, датум када је краљ Александар Први Обреновић 1893. посетио ову планину, а затим финансирао изградњу познате чесме, која је и данас њен заштитни знак.

На свечаној академији у

хотелу „Мона“ Милан Стаматовић, председник општине Чајетина, истакао је да се не смеју заборавити они који су поставили темеље развоја Златибора, са обавезом да се настави у том духу и не погрешу у развојним плановима.

На академији су уручена и признања онима који су допринели да Златибор данас буде један од највећих туристичких центара. Признање су добили инжењер Секула Кнежевић Ђалдовић, који је

учествовао у изградњи пута Ужице – Краљева Вода, тада ремек-дела путарства, академик Миладин Пећинар, по чијем је пројекту изграђено језеро у центру Златибора, Добрила Смиљанић, чије су креације џемпера пронеле име Сирогојна широм света, а њеним залагањем отворен је и етнопарк „Старо село“, и Милисав Р. Ђенић, историчар, који је о Златибору објавио велики број књига и стручних радова.

Међународни дан писмености

У нашој земљи и свету 8. септембра је обележен Међународни дан писмености. У свету је неписмено око 900 милиона људи, а према резултатима најновијег пописа, у Србији има око 165.000 неписмених, што је упола мање у односу на попис из 2002. године, а више од 80 процената овог броја чине жене. Број становника са непотпуном основном школом се такође смањило, са више од милион на око 677.000, док је број високообразованих порастао са шест и по на скоро 11 процената.

У Скупштини Србије је, поводом Међународног дана писмености, одржан скуп за полазнике и наставнике програма функционалног основног образовања одраслих „Друга шанса“, у оквиру кога је 4.535 одраслих добило сведочанство о стеченом основном образовању. Захваљујући овом пројекту у Србији сада има 70 основних школа у којима одрасли могу да стекну образовање. На скупу је истакнуто и да је ове године први пут у својој историји Србија добила Закон о образовању одраслих.

У славу Нушића и 180 година Ивањице

У Ивањици је од 30. августа до 1. септембра одржан сада већ традиционални фестивал културе и забаве „Нушићијада“. По четврти пут окупили су се извођачи из света музике, позоришта, спорта, али ове године под слоганом „Чаршијање“, у славу 180 година од настанка вароши и зачетка писмености на овим просторима. Првог дана је одиграна утакмица као знак сећања на серију „Више од игре“, а затим су костимирани учесници, Нушићеви регрути, кренули пут сцене „Округло па на ћоше“, ишчекујући Нушића и Нушићијаду.

Током целодневног програма посетиоци су могли да уживају у мноштву изложби, а организоване су трибине на тему школства и настанка Ивањице, спортске манифестације, представе, модна ревија. Одржано је вече посвећено Томи Здравковићу, док је културну сцену Нушићијаде обогатио наступ Горице Поповић, Српског народног позоришта из Новог Сада, Небојше Дугалића и квартета Rocher и Невски.

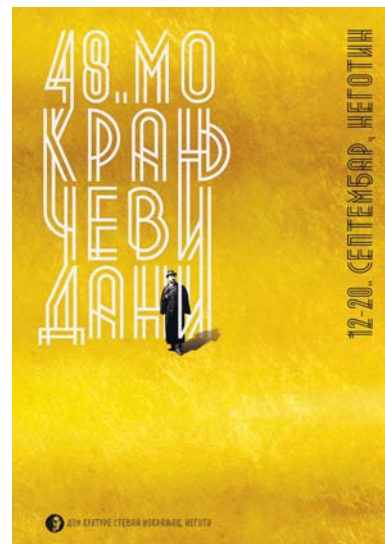
Неготин: 48. Мокрањчеви дани

У част великана српске музике, композитора Стевана Стојановића Мокрањца, у Неготину се, од 12. до 20. септембра, одржава фестивал „Мокрањчеви дани“.

Програм 48. фестивала конципиран је у сусрет великим годишњицама – стогодишњици смрти Мокрањца (2014) и педесетој годишњици фестивала (2015), а такође је у знаку два велика јубилеја – 200. годишњице рођења Његоша и погибије Хајдук-Велка Петровића.

Фестивал је почео традиционалним „Напевањем хорова“ у коме су ове године учествовали хорски ансамбли из Италије, Македоније, Републике Српске и Србије.

Директор манифестације мр Милан Радосављевић и селектор др Бранка Радовић најавили су наступе еминентних домаћих и страних солиста.

Београд: такмичење за особе с инвалидитетом на Олимпу

Друштво за спорт и рекреацију инвалида организовало је 12. септембра спортску манифестацију „Игре без граница на води“, на базенима СЦ Олимп. Манифестација је одржана у партнерству са Спортским савезом особа са инвалидитетом Београда, а под покровитељством Секретаријата за спорт и омладину и општине Звездара. Активности су биле прилагођене свим узрастима и врстама инвалидитета, као и непливачима. Учесници су се такмичили у екипном и појединачном убацивању лопте у кош, скупљању лоптица, пливању на душецима и друго.

На програму је била и промотивна трка наших најбољих пливача, представљање плеса у колицима и синхроно пливање.

Исплата пензија

Исплата првог дела августовских примања пензионерима из категорије запослених почела је 10. септембра.

Пензионери самосталних делатности примили су целе августовске пензије 3. септембра, а војни и пољопривредни пензионери 6. септембра.

Субвенције за пољопривреднике

Држава ће до краја године исплатити све преостале субвенције сточарима и ратарима, најавио је нови министар пољопривреде, Драган Гламочић. Неће бити наглих промена у аграрној политици и пољопривредници наредне године могу да очекују исти износ субвенција као и ове године.

Врањским првацима по 5.000 динара

По доношењу Одлуке Градског већа да сви ђаци прваци на територији града Врања добију по 5.000 динара, директори школа били су у обавези да обавесте родитеље, односно да направе базу података са текућим рачунима. С обзиром на разуженост образовних установа и чињеницу да поједини родитељи ђака првака немају отворене рачуне, рок за доставу података продужен је до 13. септембра.

Исплата ће почети тек када све школе доставе комплетне спискове надлежној градској служби, у којој кажу да је битно да ни један ученик неће бити ускраћен и да ће сви добити по 5.000 динара. Иначе, у први разред је уписано 865 ученика.

Крагујевац: све спремно за грејну сезону

Крагујевачка „Енергетика“ спремно дочекује нову грејну сезону. Обезбеђене су довољне количине енергената, ремонт постројења је завршен, а санирање кварова на топловодним инсталацијама у граду се приводи крају. Већ крајем прошле грејне зоне „Енергетика“ је започела ремонт

Крагујевцу, а током пролећа и лета замењено је скоро две хиљаде метара топловодних цеви. Из кредита Банке за обнову и развој обезбеђена је набавка 2.100 калориметара, а инсталирано је 2.050. У „Енергетици“ планирају да од Градског већа Крагујевца затраже повећање цене грејања од десет до осамнаест одсто.

Улични свирачи у Новом Саду

На традиционалном Фестивалу уличних свирача, који је у Новом Саду одржан по 13. пут, током три дана наступило је око 200 извођача из Србије, Европе, САД и Аустралије.

Акробате, жонглери, клонови, глумци, свирачи, плесачи, певачи, забављали су Новосађане и бројне госте на седам локација у граду. Фестивал је отворен великом уличном поворком у карневалском духу, коју је предводио познати улични уметник и највећа звезда фестивала, Лео Баси из Шпаније.

У великом плесном спектаклу „Гет Лаки Флеш Моб“ учествовало је више од 200 играча из

плесних клубова, заједно са неколико хиљада грађана који су им се придружили у игри на главном градском тргу. Пажњу гледалаца привукли су и артистички дуо из Немачке „Цирк Досол“ и жонглер и забављач Леопардмен из Аустралије. Око 60.000 посетилаца свих генерација током три дана фестивала изашло је за тренутак из свакодневице и закорачило у чаробан свет уличне уметности.

Упоредо са фестивалом одржавао се и хуманитарни пројекат „Циркус као начин живота“, под покровитељством Европске комисије, која је 2012. Фестивалу уличних свирача доделила

статус европског фестивала културе. Циљ овог пројекта је да се побољша положај егзистенцијално угрожених младих људи,

нарочито Рома, путем друштвене, едукативне и професионалне интеграције кроз активности циркуса и уличног театра.

У ЗРЕЊАНИНУ 14. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ПРЕДУЗЕТНИШТВА ИНОКООП 2013

Више од 270 излагача

Традиционални, четрнаести по реду, Међународни сајам иновација, предузетништва и кооперација Инокооп 2013, одржан од 29. до 31. августа у Зрењанину, отворио је Расим Љајић, потпредседник Владе и министар спољне и унутрашње трговине и телекомуникација. Љајић је том приликом рекао да су мала и средња предузећа мотор економског развоја и основ за раст бруто друштвеног производа, али и за смањење стопе незапослености, што посебно важи за Србију и земље у транзицији. Отварању ове сајамске манифестације, која се одржава у склопу зрењанинских „Дана пива“, присуствовао је и Мирослав Васин, покрајински секретар за привреду, запошљавање и равноправност полова.

Ове године на Инокоопу је учествовало више од 270 излагача: представници 23 регионалне привредне коморе (15 наших и осам страних), удружења предузетника,

бројне задруге, привредна друштва и пољопривредна газдинства, и то не само из Србије, већ из скоро свих земаља региона.

– Имали смо излагаче и госте из Румуни-

устављања успешне пословне сарадње, а у склопу сајма одржани су и бројни пратећи садржаји: предавања и сусрети привредника, презентације и округли столови,

организовани су наступи предузетника који се баве старим занатима и промоције туристичких организација. Такође, на овогодишњем Инокоопу било је и знатно више посетилаца него прошле године – рекао је Милан Радовановић, председник Регионалне привредне коморе Зрењанин, која је уз Опште удружење предузетника Зрењанина, у сарадњи са Туристичким центром града, била организатор сајма.

Драгољуб Бјелоглав, генерални директор компаније „ББ Трејд“ из Житишта, која

је први пут учествовала на Инокоопу, оценио је да је сајам изузетно користан за привреднике и да треба наставити са његовим одржавањем.

М. Мектеровић

је, Мађарске, Хрватске, Републике Српске, БиХ, Црне Горе, Италије, Немачке, Словачке и Чешке, који су уз наше привреднике и предузетнике излагали на 67 штандова. Остварени су многобројни контакти ради

НОВИ САД: БЕСПЛАТАН КУРС ЗНАКОВНОГ ЈЕЗИКА

Пројекти целе године

Новосадски Ресурсни центар за особе са инвалидитетом организује бесплатан курс знаковног језика за младе из овог града.

Како каже Драгана Станковић Гајић, асистент на пројекту и један од организатора курса, око 70 полазника подељених у четири групе учиће знаковни језик

Драгана Станковић Гајић

реализује и редовне пројекте као што су Инфо центар за младе са инвалидитетом, курсеви за рад на рачунару у компјутерској учионици прилагођеној ОСИ, курсеви енглеског језика, сликања, израде накита и декоративних предмета, као и курсеви штрикања, ткања, шивења, кувања и посластикарства.

– У октобру ћемо реализовати обуку у асистивним технологијама, компјутерским помагалима као што су специјализовани мишеви и тастатуре прилагођени ОСИ – наводи Драгана Станковић Гајић.

Осим средстава која за пројекте добијају од града Новог Сада и Владе Војводине, у Ресурсном центру истичу и донације страних и домаћих донатора.

Ресурсни центар током године

Д. Корач

ЗАВРШЕН КОНКУРС НАЛЕД-а ЗА ЈАВНО-ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО

Изабрано осам најбољих општина

Општине Ниш, Зрењанин, Рашка, Тутин, Пријепоље, Нова Варош, Кањижа и Дољевац победнице су конкурса за најбоље идеје у јавно-приватном партнерству. Овај конкурс, како је „Глас осигураника“ већ писао, расписала је Национална алијанса за локални економски развој (НАЛЕД), у сарадњи са Америчком агенцијом за међународни развој (УСАИД).

НАЛЕД и УСАИД ће средином новембра у Београду организовати инвеститорску конференцију на којој ће поменуте локалне самоуправе представити пројекте потенцијалним приватним партнерима и финансијерима. Тако би осам најбољих идеја из ових општина могло у наредној години да привуче инвестиције у вредности од 19 милиона евра.

Асоцијација НАЛЕД саопштава да је формирала консултантски тим сачињен од правника, економиста и стручњака за банкарство, који ће у наредних месец дана радити са победницима конкурса на креирању акционих планова за реализацију пројеката за јавно-приватно партнерство. Да се уђе међу осам најбољих пројеката пресудили су брзина имплементације, постојање интереса приватног сектора, ефекти на привреду, доступност финансирања, досадашње активности на реализацији, иновативност идеје, као и предност реализације путем јавно-приватног партнерства.

Љ. Миленковић

СВЕТСКИ ДАН ОБОЛЕЛИХ ОД АЛЦХАЈМЕРОВЕ БОЛЕСТИ

Забрињавајуће стање у Србији

Од 1994. године Светски дан оболелих од Алцхајмерове болести, 21. септембар, повод је да организације широм света концентришу своје напоре ка подизању свести о Алцхајмеровој болести и деменцији. Удружење грађана „Алцхајмер“ из Новог Сада, основано пре шест година, практично је једино овог типа у нашој земљи.

– Наше удружење има два сегмента рада – рад са пацијентима и рад са члановима породице. У оквиру Саветовалишта за неговатеље организујемо повремени предавања, а увек смо на располагању и за свакодневне контакте, за све нерешиве ситуације код куће, да помогнемо, дамо савет, прибавимо литературу. На нашем сајту www.alchajmer.org налази се Водич за неговатеље оболелих од Алцхајмерове болести и заиста га многи људи користе и налазе одговоре који су им потребни. Поред тога, помажемо око смештаја оболелих у дом, али то је готово немогућа мисија, јер нико неће да их прими. Приватни домови, част неким изузецима, најчешће су велико разочарање за породице, а при том много коштају – каже за „Глас осигураника“ Нада Башић, председница удружења „Алцхајмер“.

У оквиру овог удружења постоји и Дневни боравак за оболеле где пацијенти проводе по четири сата.

– У Дневном боравку буде око 40 различитих пацијената током године и трудимо се колико год можемо да их примимо што више. У зависности од фазе болести, примењујемо четири до пет врста терапије, тј. нефармаколошког третмана, као што су терапија подсећања, окупациона, музикотерапија, а најважније је да пацијенти добију задатак који ће успешно извршити – објашњава Нада Башић.

Ово удружење последње три године има подршку новосадске Градске управе за социјалну и деčју заштиту, што чини највећи део уз више једнократних помоћи, али сам рад у удружењу је волонтерски.

– Удружење има два радна терапеута, два психолога и једну медицинску сестру. Наши чланови, којих има око 120, углавном су здравствени радници, првенствено неуролози, затим понеки члан породице и сви који су расположени повремени да волонтирају. Чланарина се не плаћа, а и услуге дневног боравка за пацијенте су потпуно бесплатне – каже наша саговорница.

Поред помоћи и подршке оболелима и члановима породице, у оквиру удружења се организује и континуирана едукација.

– У Лекарској комори Србије акредитујемо предавања неуролога, којима смо прошле и претпрошле године обухватили укупно 2.000 лекара. Повремено организујемо и предавања у удружењима пензионера – наводи Нада Башић и истиче да се, нажалост, рад удружења своди на подручје Војводи-

коју ће водити два лекара, доц. др Марија Семнић из Центра за деменцију у Новом Саду, при КЦ Војводине, која је окосница нашег удружења, и њен колега Александар Јешић – најављује Нада Башић.

Почевши од прошле године, у свету се дан Алцхајмерове болести обележавају током целог септембра, па у том периоду сви заинтересовани могу доћи у новосадско удружење „Алцхајмер“ да разговарају са стручњацима, али и да ураде право тестирање.

Од овог синдрома који утиче на памћење, размишљање, понашање и способност за обављање свакодневних активности широм света болује 35,6 милиона људи, а тај број ће се удвостручити до 2030.

– Званични подаци о броју оболелих у нашој земљи не постоје, али на основу коришћења табела које су примењиве у Европи и у свету дошли смо до податка да у Србији има око 200.000 оболелих. Само једна трећина оболелих се јави лекару, а

не, и да и поред бројних позива и напора не постоји довољна заинтересованост у нашој земљи да се овакав рад прошири.

Поводом Светског дана оболелих од Алцхајмерове болести и удружење „Алцхајмер“ припрема низ активности.

– Наше удружење ће се, ако временске прилике дозволе, 20. септембра промовисати у Београду, бићемо током целог дана у Кнез Михаиловој улици, са флајерима, едукативним материјалом и свим потребним информацијама, а заинтересовани пролазници моћи ће, уз присуство наших психолога, да ураде тест цртања сата, што није дијагностичка метода, али може да буде смерница да ли постоји неки проблем, тј. да ли треба да се јаве свом лекару или не. Дан касније, 21. септембра, у 12 сати, у Скупштини града Новог Сада биће одржана трибина

од тог броја дијагностикованих само једна четвртина узима терапију, што је потпуно застрашујуће. Највећи разлог за то је цена лекова. До претпрошле године држава је у цени ових лекова учествовала са 25 одсто, у неким случајевима чак и са 50, а сада само са 15 процената. Најскупљи лек је „ебикса“ који кошта око 7.000 динара, а то, верујте, ретко ко може да приушти. Пошто су углавном у питању старији људи, они болују и од других болести и увек ће прво узимати кардиолошку терапију или лекове за дијабетес. Проблеми су заиста велики, али ми ћемо се и даље борити колико год будемо могли – наглашава председница удружења „Алцхајмер“, која и поред лоше ситуације ипак изражава наду да ће се наша земља у блиској будућности озбиљније позабавити овим проблемом.

Весна Кадиф

ДОМ ПЕНЗИОНЕРА У ФУТОГУ ЈЕДИНИ СА ОДЕЉЕЊЕМ ЗА ОБОЛЕЛЕ ОД АЛЦХАЈМЕРОВЕ БОЛЕСТИ

Дугачка листа чекања

Дом пензионера у Футогу, један од домова у саставу Геронтолошког центра Нови Сад, осим редовних корисника, од пре две године има и Одељење за оболеле од Алцхајмерове болести, по чему је јединствен у Србији.

Ово одељење може да прими 26 корисника и потпуно је попуњено, а на листи чекања је више од 40 људи којима је потребан овакав вид смештаја.

Према речима Драгана Милошевића, директора ГЦ Нови Сад, ако Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију одобри новац за пројекат проширења капацитета, уредиће се једно крило Дома у Футогу и тиме обезбедити још 22 места за дементне и оболеле од Алцхајмерове болести.

Анђа Берановић, руководилац Дома Футог, истиче да је рад са оболелима од ове болести врло захтеван и да је потребно много више ангажовања него са осталим корисницима.

– Да бисмо им олакшали свакодневни живот, пружамо им квалитетну здравствену

негу и рехабилитацију, физикалну и радну терапију, у коју су укључени лекари, медицинске сестре, социјални радници, физиотерапеути и неговатељице – каже Анђа Берановић и додаје да дом има и дневни боравак, а услуге смештаја подразумевају и културно-забавне активности.

Корисници дома имају на располагању двокреветне климатизоване собе опремљене ТВ-ом, фрижидером, решоом и телефоном,

сопствену терасу и купатило прилагођено тешко покретним особама, а за непокретне се користи посебан лифт који корисника премешта из кревета у колица. Овај дом, који према простору и опреми спада у категорију објекта високог стандарда, има 268 лежачева, од чега је 70 предвиђено за покретне кориснике.

Како се 21. септембар обележава као Светски дан борбе против Алцхајмерове болести, потребно је нагласити да је у свету више од 35 милиона људи оболело од ове болести. У Србији је број оболелих достигао двеста хиљада, а како каже Нада Башић, председница Удружења грађана „Алцхајмер“, Нови Сад, за лекове је потребно издвојити око 15.000 динара месечно.

Драган Кораћ

ЖЕНЕ ИЗ МЕЂЕ И СРПСКОГ ИТЕБЕЈА ПРОИЗВОДЕ ОРГАНСКУ ХРАНУ

Непрскано воће и поврће из Баната

На пијаци „Мој салаш“, која се током лета сваког четвртка одржава у Новом Саду, на платоу испред Спенса, и где се традиционално продају производи органске пољопривреде, први пут су ове године излагале и чланице удружења сеоских

жена из банатских села Међа и Српски Итебеј.

Циљ ове пијаце је да популарише производе органске пољопривреде, која се базира на еколошкој пракси, високом степу биолошке разноврсности, очувању природних ресурса

и примени високих стандарда о добробити животиња, као и на коришћењу природних супстанци и поступака. Невладина организација Зелена мрежа Војводине, организатор пијаце, обезбедила је за излагаче бесплатан простор за постављање штандова, а Светлана Марковић, председница Комисије за родну равноправност Скупштине општине Житиште, анимирала је руководство своје општине да финансијски помогне учешће шест удружења сеоских жена на пијаци „Мој салаш“. Тако је омогућено да испред Спенса своје производе изложе и чланице удружења сеоских жена „Вредне руке“ из Српског Итебеја и удружења жена „Међанке“ из Међе.

Ката Никовић, председница удружења „Вредне руке“, каже да

су оне на пијаци донеле непрскано воће и поврће из свог села, али и друге своје производе чија продаја ће помоћи да попуне буџет удружења, али и свој кућни буџет.

– Донеле смо све здраво, без хемије. Осим воћа и поврћа, наше чланице су донеле из своје баште још понешто, стабљику кукуруза и сунцокрета, лудаје, да грађанима Српске Атине дочарамо сеоску средину Баната – рекла је и Ирена Ристић, председница „Међанки“, удружења које има 43 чланице и које је формирано давно, одмах након Другог светског рата.

Жене из ова два удружења најавиле су и учешће на Сајму сеоских жена, који ће се ове године одржати 21. септембра у Кикинди поводом Међународног дана сеоских жена.

Мирслав Мектеровић

БЛАЧАНИ ОДАЛИ ПОЧАСТ СРПСКОМ БРЕНДУ

Дани пољупца шљиве

ног сектора воћарства и бобичастог воћа југа Србије, и неколико месних привредних организација.

Производња шљиве на подручју ове топличке општине основна је и најважнија делатност у аграру, а под овом врстом воћа, које по многим стручним оценама спада међу најквалитетније у Србији, налази се више хиљада хектара воћњака. Готово да нема домаћинства које се не бави производњом неке сорте шљива. Ове године род

је био изванредан, један од најбољих у последње време, па ће као полу-производ бљачка шљива наћи пут и до страног купца.

На овогодишњој тродневној манифестацији учествовало је 40 излагача. Поред домаћина, представили су се и бројни произвођачи из других места у Србији, а међу излагачима су биле и фирме из Француске и Македоније. Процењује се да је Данима бљачке

шљиве ове године присуствовало више од 85.000 гостију.

По традицији, и овог пута проглашени су најбољи у појединим категоријама.

Највећи број признања побрала су домаћини, најбољи штанд припремила је Сања Вељковић, а Зоран Панић је проглашен за најбољег куvara традиционалних српских јела. Најбољи млади произвођач је Јелена Ракићевић, најбоље уређен шљивик има Небојша Павловић, док је победник у најзначајнијој дисциплини, производњи ракије, Драги Ивановић.

Ж. Димкић

Последње недеље августа Блаце је, једанаести пут заредом, било домаћин Данима шљиве. Настављајући лепу традицију, овогодишња манифестација Дани шљиве Блаце – пољубац шљиве, окупила је бројне покровитеље и спонзоре. Да је овај догађај превазишао локални

и регионални карактер потврђује податак да су, поред општине Блаце, манифестацију помогли СТТЦ Нирвана и месни Дом културе, а међу покровитељима су били Европска унија и Влада Швајцарске, Министарство финансија и привреде, Сектор туризам, Програм подршке развоју приват-

ТРСТЕНИК

Сајам поврћа у Стопањи

У трстеничком селу Стопања одржана је традиционална манифестација „Дани поврћа“, на којој су се представили повртари из овог краја и произвођачи пољопривредних машина и семенских производа. Манифестацију је отворио председник општине Трстеник, Мирослав Алексић.

– Ова манифестација има вишеструки значај за општину Трстеник, пре свега са аспекта подршке пољопривредним произвођачима, који чине близу 50 одсто њеног становништва. Сматрам да је пољопривреда грана која у Србији може да да добре резултате у смислу побољшања економије. Ми као локална самоуправа пружамо максималну подршку пољопривредним произвођачима. Из локалног буџета ћемо стимулисати развој пољопривредне производње и трудимо се да будемо ефикасан сервис нашим пољопривредницима. У промотивном смислу ово је манифестација која скреће пажњу на Трстеник, која показује шта можемо да понудимо, шта пољопривред-

ници могу да произведу. Тако на најбољи начин промовишемо наше потенцијале – рекао је на отварању Мирослав Алексић.

И председник МЗ Стопања, Душан Плочић, задовољан је овогодишњим сајмом, нарочито ако се има у виду да је први пут учињен покушај да се организује манифестација која би обухватила и културно-уметнички и сајамски и стручни део. Плочић је најавио још једну манифестацију у Стопањи – „Стопањску печенијаду“, која ће се ове године, 5. и 6. октобра, одржати први пут.

Д. Ивановић

Сезона сокова и компота

Мешани сок

Састојци: шаргарепа, лимун, цвекла, све по пола килограма, 3 кг шећера, 4 лимунтуса, 3 л воде.

Начин припреме: шаргарепу, лимун и цвеклу самлети. У то додати 3 л воде и оставити прекривено да одстоји 24 сата. Процедити, додати шећер и лимунтус, повремено промешати. Додати пола раствореног конзерванса. Сутрадан сипати у флаше.

Мешани сок II

Састојци: 1 кг дуња, 1 кг крушака, 1,5 кг јабука, 1 кг шаргарепе, 2 кг шећера, вода.

Начин припреме: дуње, крушке, јабуке и шаргарепу ољуштити и исећи на ситно свако воће посебно. Скувати свако воће посебно. Процедити, а воду у којој се кувало воће помешати у већем лонцу. По потреби додати воде толико да укупно буде 10 литара. Воће измиксати тако да се добије каша. Кашу сипати у лонац, додати шећер. Ставити да проври кратко, неколико минута. У топле флаше полако сипати врућ сок и затворити их. Флаше поређати у већу посуду и добро их ушушкати и прекрити. Оставити тако док се не охладе.

Компот од купина са медом

Састојци: 3 кг купина, 1 кг шећера, 200 г меда, 2 л воде.

Начин припреме: купине опрати и поређати у чисте тегле. У сваку теглу сипати пуну кашику меда. Воду и шећер ставити да прокува. Кувати десетак минута, потом процедити кроз газу. Налити тегле са купинама, затворити. Тегле сложити у суд са водом до 2/3 тегле. Кувати 10-15 минута. Оставити да се охладе у води.

Компот од грожђа

Састојци: 2 кг белог грожђа, 400 гр шећера.

Начин припреме: опрати грожђе, одвојити зрна од петелки. Поређати грожђе у тегле, у сваку теглу сипати воде. Затим у шерпу изручити воду из тегли, додати шећер и прокувати. Кад се прохлади, налити тегле и затворити их. У посуду сипати воде до пола и поређати тегле. Кувати неколико минута, а затим склонити са шпорета и оставити да се охлади. Чувати на тамном месту.

Сок од бундеве

Састојци: 4 кг бундеве, 6 л воде, 800 г шећера, 4 лимунтуса, конзерванс.

Начин припреме: бундеву очистити и ситно исећи. Ставити у 4 л воде да се скува, па охладити. Посебно скувати шећер у 2 л воде; кад се охлади додати лимунтус. Бундеву испасирати и помешати са шећером. Додати растопљени конзерванс па сипати у флаше. Држати на хладном месту.

Слатко од малина

Састојци: 2 кг чврстих малина, 2,5 кг шећера, сок од лимуна.

Начин припреме: малине опрати и очистити. У суд ређати ред малина, ред шећера, мало лимуновог сока. Оставити покривено преко ноћи. Сутрадан, у зависности од тога колико су малине пустиле сока, по потреби додати мало воде. Ставити да се кува, приликом кувања скидати пену. Кувати док са кашике не почне да се одваја густ сок, и то по две капи одједном. Склонити са ватре и прекрити влажном крпом. Оставити да се охлади па сипати у тегле.

Напомена: малине се могу пре кувања потопити у кречну воду и то на 2 л воде растворити око 100 г креча. У томе петнаестак минута држати малине. Пажљиво извадити и добро испрати. У шерпу ставити шећер са 1,5 чашом воде. Пустити да кува око 10 минута, затим додати малине и кувати слатко.

Припремила: Софија Доминиковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

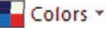

Основни Office Toolbar (19)

Опција Page Layout

Опција **Page Layout** је трака која се састоји из палета **Themes**, **Page Setup**, **Page Background**, **Paragraph** и **Arrange**. На свакој од ових палета налазе се иконе које извршавају одређене команде.

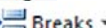
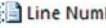

Палета Themes

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Themes	промена целокупног дизајна документа укључујући боје, фонтове и ефекте;
	Theme Color	промена боје изабране теме;
	Theme Fonts	промена фонта изабране теме;
	Theme Effects	промена ефеката за изабрану тему.

Палета Page Setup

Састоји се из икона:

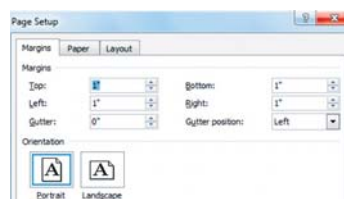
Икона	Име	Користи се за:
	Margins	подешавање маргина избором понуђених димензија или сами подешавамо када клинемо на опцију Custom Margins ;
	Orientation	подешавање положаја папира при штампи;
	Size	избор димензија странице (када клинемо на опцију More Paper Sizes , можемо сами да бирамо димензије);
	Columns	прелом текста у колоне;
	Breaks	прелом странице, дела странице или колоне (можемо да изврши-мо прелом странице неког доку-мента или пасуса);
	Line Numbers	додавање броја (нумерисање) линије уз маргину сваког новог реда текста;
	Hyphenation	прелом речи (пренос у нови ред) који важи за енглески језик (ра-чунар сам бира прелом при куца-њу уколико је Hyphenation поде-шен аутоматски, а уколико не, он нам понуди како да преломимо реч – manually).

Када левим тастером миша клинемо на стрелицу која се налази у десном доњем углу палете **Page Setup**, са леве стране екрана ће се приказати прозор **Page Setup**. У њему се налазе све опције које смо објаснили појединачно коришћењем икона палете **Page Setup**.

Прозор Page Setup

Прозор **Page Setup** састоји се из три картице:

- на **Margins** подешавамо маргине:
 - Top – горња маргина;
 - Bottom – доња маргина;
 - Left – лева маргина;
 - Right – десна маргина;

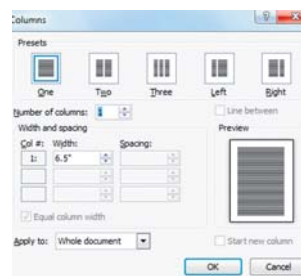
- на **Orientation** бирамо положај папира при штампи:
 - Portrait – усправна штампа;
 - Landscape – хоризонтална штампа;

- на **Paper** бирамо понуђене димензије странице или их сами подешавамо:
 - ширину – **Width**;
 - висину – **Height**;

- на опцији **Layout** подешавамо почетак секције, заглавља и вертикално поравнање странице.

Прелом текста у колоне

Поступак за прелом текста у колоне је:

- кликнемо на стрелицу испод иконе **Columns**;
- из понуђене листе бирамо у колико колоне желимо да прело-мимо текст (предлажемо до три колоне);
- уколико желимо да подеси-мо прелом, клинемо на опцију **More Columns**.

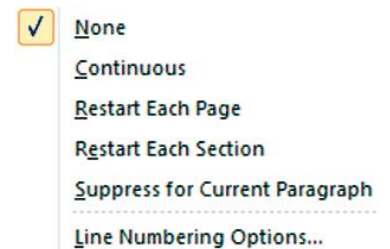
На екрану ће се појавити прозор који се састоји из следећих оп-ција, па можемо да бирамо:

- Presets – врсте колоне;
- Number of columns – број колоне;
- Width – ширину колоне;
- Spacing – размак између колоне;
- Equal column width – аутоматско поравнавање колоне;
- Line between – на ову опцију клинемо уколико желимо лини-ју између колоне;
- Apply to: – примену на цео текст (Whole document), или марки-рани део текста (**This point forward**);
- Start new column – започињемо нове колоне.

Додавање броја линије текст

Поступак за додавање броја линије тексту је:

- маркирамо текст у коме сваки ред желимо да обеле-жимо бројем;
- кликнемо на стрелицу по-ред иконе **Line Numbers**;
- кликнемо на опцију **Conti-nuous** (поред сваког реда по-јавиће се његов редни број).

Палета Page Background

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Watermark	убацивање воденог жига у доку-мент што значи да ће се тај доку-мент третирати специјално;
	Page Color	боју странице;
	Page Borders	избор оквира странице.

Предраг Јовановић
Наставиће се

ЦВЕТКО КИТИЋ ИЗ НИША ОСВОЈИО ТРИ МЕДАЉЕ НА ОЛИМПИЈАДИ У ТОРИНУ

И ми ветерана имамо

Истог дана када су сви светски медији објавили да је шездесетчетворогодишња Американка Дајан Нијад препливала од Кубе до Флориде (177 километара), без кавеза за ајкуле, у редакцију „Гласа осигураника“ је стигла вест да је Нишлија Цветко Китић Цвеле освојио три медаље на Олимпијским играма за ветеране у Торину. Пролетос смо писали да је познати Цвеле учествовао и на првенствима Србије, Балкана, Европе и света, и да је освојио укупно педесет медаља, од којих чак четрдесет златних, а десет сребрних.

За најновија одличја каже да су његов досањани сан. Наиме, Цветко Китић, седамдесетшестогодишњи доктор наука физичке културе, био је један од 20.000 спортиста, колико их је у августу у Италији учествовало на највећој спортој манифестацији за ветеране на свету.

Овај витални Нишлија са изузетним спортским резултатима атлетици се активно посветио тек пре десетак година, када је отишао у пензију.

– Бавио сам се атлетиком неколико година као младић, а он да сам то прекинуо да бих се посветио струци, али сам увек био физички активан.

Другачије не бих ни могао да постигнем овај резултат – објашњава популарни др Цвеле свој феномен.

Досањао свој сан јер је у Италији освојио злато, сребро и бронзу

– Сан сваког спортисте је да кроз стваралачки активизам и креативну самопопврду открије најбољу страну своје личности и постигне најбољи лични резултат. Досањао сам свој сан јер сам на Олимпијади у Торину освојио три медаље – златну, сребрну и бронзану. Верујем да је свака медаља мало спортско дело у коме се осећају уложени напор и енергија, много тренинга, али и жеља за победом и апсолутна одлучност да се достигне циљ – поносан је ветеран Цветко.

Овај свој најновији подвиг наш срчани саговорник описује као тријумф упорности, менталне снаге и добре физичке припремљености.

– Сматрам да је ово мој највећи успех до сада. На путу до тог успеха све време сам био усредсређен на циљ и зато сам превазишао све изазове. Ухватио сам победнички замах и креативну брзину, био сам амбициозан и полетан, и мислим да је то био капитални моменат. Ако желимо да будемо у месту, онда морамо да трчимо, а ако желимо да напредујемо, тада морамо да трчимо два пута више и брже – дочарава своја осећања током такмичења Цветко Китић.

Редовни тренинзи, од којих ни сада не прави предах јер се већ припрема за наредно такмичење, упорност, здрав начин живота и здраво размишљање довели су најпре до бронзане олимпијске медаље у спринту на 100 метара.

– То што сам већ у првом наступу, у спринту на 100 метара, освојио бронзу, мотивисало ме је и охрабрило да пожелим и више, свестан да то и могу. Тај бронзани успех ми је био подстицај да са више самопоуздања уђем у такмичење у троскоку и тако сам постао други на свету у овој дисциплини. Са две освојене медаље порастао је и мој стваралачки адреналин, моја вера да могу освојити и злато. Зато сам и успео да у скоку у даљ постанем олимпијски победник – каже наш саговорник.

Међутим, успеси ветерана из Србије, др Цветка Китића, нису само његови. Он жели, готово са истим жаром са којим се такмичи, и да своја искуства подели са другима. Хоће да мотивише и друге људе да буду активнији, да живе динамичнијим и здравијим животом.

– Волео бих, непретенциозно и искрено то кажем, да утичем на све који сазнају за моје резултате, да подстакнем сваког човека да се физички активира. Треба да покажемо да нисмо заточени у албуму са старим сликама, да у нама још има енергије и воље за животом. Од животне активности се не сме одустати ни по коју цену. Само тако се и доживљавају нове радости, и права срећа и задовољство. Тако ћемо имати и добро здравље и весело срце – закључује ветеран Цвеле.

Јелена Оцић

Радам повећали чланство

На недавно одржаној редовној годишњој Скупштини Удружења пензионера Прокупља разматран је и усвојен Извештај о раду ове организације у прошлој и у прва три месеца ове године.

Говорећи о раду организације у том периоду председник прокупачких пензионера, Милован Вучићевић, нагласио је да је приоритет била брига о материјално-социјалном стању најугроженијих чланова.

– У протеклих 15 месеци сви чланови прокупачког Удружења пензионера чија су примања мања од 15.000 динара добили су пакете са основним животним намирницама и хигијенским средствима. Ове пакете, чија укупна вредност износи 1,5 милиона динара, добило је скоро 1.500 пензионера – каже Вучићевић и наглашава да је подељено 22,5 тоне намирница.

По нижим ценама и са одложеним плаћањем чланови овог удружења набављали су угаљ и намирнице – пакете са сухомеснатим производима, свеже пилиће, кромпир, брашно, јабуке.

– Додављачима смо робу најчешће плаћали авансно, док су је чланови у највећем броју плаћали на одложено. Укупна

Милован Вучићевић

вредност набављене робе износи више од 10 милиона динара. Овај рад препознали су најстарији грађани Прокупља и у наведеном периоду у организацију се учланило скоро 1.000 пензионера – истиче Милован Вучићевић.

По његовим речима, од скоро 10.300 пензионера, колико

их има на територији општине Прокупље, око 8.000 су чланови ове организације.

Председник прокупачких пензионера наводи и то да су они, осим бриге о материјално-социјалном положају својих чланова, имали и друге активности, и посебно издваја Регионалне сусрете пензионера

Велико интересовање за бање

Удружење из Прокупља било је ангажовано и око достављања документације за бесплатну рехабилитацију пензионера у бањама. Како кажу, активисти ове организације били су ту да пруже сваку помоћ пензионерима који су конкурисали за одлазак у бање. Иначе, за 68 одобрених места пријавило се близу 800 прокупачких пензионера.

којима је присуствовао и потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, др Јован Кркобабић, са сарадницима.

Вучићевић још наглашава да је сарадња са пензионерима Блаца, Куршумлије, Житорађе, Враћа, Пирота, Лесковца и других општина са југа Србије била свакодневна, и да организовање излета и спортских сусрета са колегама из других крајева земље има значајно место у активностима овог удружења.

Драган Бјелић

ТРСТЕНИК

Форум младих за старе

Форум младих са инвалидитетом Трстеник (ФМИТС) примењује пројекат Помоћ у кући за стара, изнемогла и инвалидна лица – мало инклузије за рањиве – МИР. Пројекат који финансира Министарство рада, запошљавања и социјалне политике – Сектор за бригу о породици и социјалну заштиту, омогућиће да у наредних шест месеци шест геронтодомаћица помаже седамдесет корисника на територији општине Трстеник. У партнерству са општинском комисијом за равноправност полова заживео је и пројекат Женски креативни центар, чији је циљ економско оснаживање жена из маргинализованих група. Донатор пројекта је Управа за родну равноправност Министарство

рада, запошљавања и социјалне политике.

– Форум младих са инвалидитетом Трстеник кроз своје акције и активности помаже особама са инвалидитетом у превазилажењу свакодневних животних проблема. Морамо нагласити да на подручју општине Трстеник има доста наших суграђана који су старији од 65 година, живе сами у кући и немају деце ни блиског сродника, немају никаквих примања или примају једнократну новчану помоћ или социјалну помоћ. Најчешће у власништву имају земљиште које не могу да обрађују и да од њега прихедују. ФМИТС је донео одлуку да стручне службе процене стање потребе и доделе тим суграђанима помоћ у санитарним пакетима

Драгана Влашковић

која ће бити одговарајућа за наредних шест месеци када ће геронтодомаћице одржавати хигијену у домовима корисника и помагати им око личне хигијене – рекла нам је о овој акцији Драгана Влашковић, извршна директорка трстеничког Форума младих са инвалидитетом.

Д. Ивановић

НЕДОСТИЖНИ САН

Бесана ноћ, пропао дан

Какво мучење. Глуво доба ноћи, није више далеко ни тренутак када ће почети да се раздањује, а ви једва да сте тренули. Можда неких сат, два, онда се пробудили и отад ништа. Преврћете се, зурите у помрчину и нервирате се.

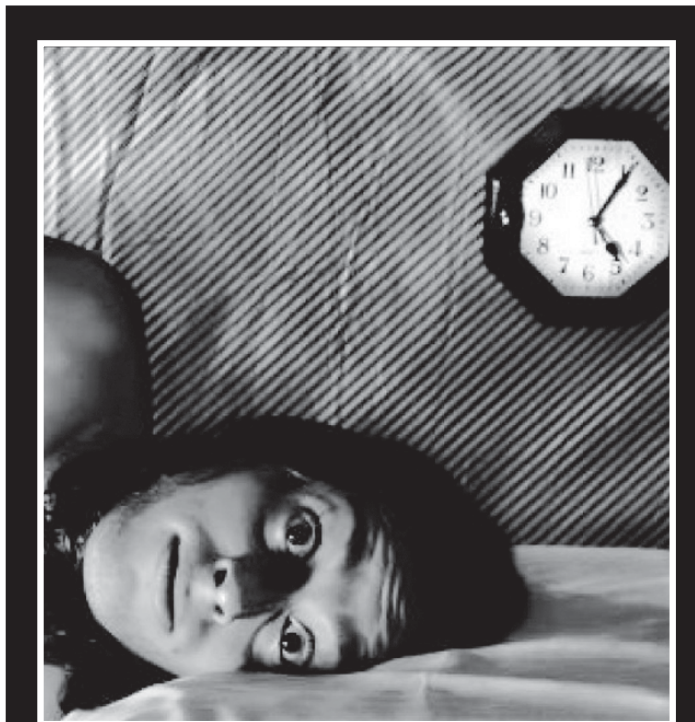
Сутра вас чека гомила послова, нећете бити ни за шта. И што је најгоре, то вам се све чешће дешава. Починјете да са страхом одлазите на спавање, уморни, преуморни и напети.

Несаница? За медицинску дијагнозу још је рано. Да би се утврдило да је у питању инсомнија (латински назив), проблем би требало да траје дуже од две, три недеље, бар месец дана у континуитету, али и пре тог рока и без обраћања лекару ово би био повод да размислите о сопственом здрављу и томе шта вам се дешава.

Инсомнијом се сматра сваки поремећај сна, било да је у питању учестало буђење током ноћи или немогућност спавања уопште, при чему се посебно класификују такозвана примарна и секундарна инсомнија. Прва настаје независно, може се рећи сама од себе, без других психичких или органских промена, док се друга јавља као последица неких обољења, али за особу погођену недостатком сна разлика нема практични значај.

Истини за вољу, и у званичној медицини се ова класификација не узима увек сасвим стриктно, с обзиром на то да се и цела проблематика бесанице налази великим делом у сивој зони науке, са много нејасноћа, питања без одговора и преклапања узрока и последица.

Тек недавно, на пример, експериментално је установљено да мозак „инсомничара“ функционише другачије од осталих. Истраживање је рађено на Универзитету Калифорније у Сан Дијегу, на две групе од по 25 испитаника са и без проблема са сном. Сви су решавали сложене меморијске тестове и истовре-

Сваки сат непреспаване ноћи одузима један поен коефицијента интелигенције у наредном дану

мено им је рађено скенирање магнетном резонанцом.

Резултати објављени у медицинском часопису „Слип“ (Спавање) показали су, како преноси Би-Би-Си, да се код особа са инсомнијом мождане регије задужене за одређене радње (у конкретном случају меморисање) не „укључују“ и „искључују“ адекватно, услед чега долази до успоравања реакција и слабљења способности памћења. Према речима једног од руководилаца истраживачког тима, професора Шона Драмонда, захваљујући овом испитивању дошло се до сазнања да људи погођени проблемом несанице не само што се ноћу боре са невољом, већ имају проблем и дану, због недовољно ефикасне мождане функције.

Ови подаци слажу се са открићима до којих су дошли канадски научници у једном срод-

ном истраживању, да нам сваки сат непреспаване ноћи одузима један поен коефицијента интелигенције у наредном дану. Другим речима, толико смо интелектуално мање спремни за дневне обавезе.

У пракси, то је иначе опште позната ствар. Свако од нас је искусио непреспаване ноћи и зна колико је дан после такве ноћи дуг и исцрпљујући. А ако се то стање пролонгира, онда је очекивано да ће се и тегобе умножавати. Неиспавана особа је не само пасивна, трема, безвољна, бледа, већ с временом почиње да осећа и телесне промене, међу којима је мршављење један од првих сигнала. Уобичајено је да се несаница повезује са бригама и депресијом, односно да се дуготрајна анксиозност узима као узрок. Међутим, нико још није понудио чврст аргумент да је то баш

тако, да није можда у питању обрнут случај, да човек управо због недостатка сна постаје депресиван и забринут.

У недостатку непобитних тумачења, лекари посежу за класичним примером дилеме око кокошке и јаја. У случају несанице, сасвим је јасно да неспаваност доводи до психичких сметњи, а да онда психичке сметње погоршавају проблем са спавањем. Како изаћи из тог зачараног круга, питање је без идеалног одговора.

О оним општим „хигијенским условима“ чини се да сви све знамо. Јако светло, бука, кофеин, алкохол, врућина, тешка храна, цигарете, све су то познати „непријатељи“ сна. Препоручује се да просторија буде проветрена, без телевизора и било чега што ће одвраћати пажњу, да се на спавање увек одлази у приближно исто време, да се у вечерњим сатима, али не непосредно пре легања, раде лагане вежбе, не само физичке, већ и менталне да се човек колико може очисти од непријатних брижних мисли. Међутим, све то може, али не мора да помогне.

Преостају, нажалост, лекови који се масовно прописују, узимају, а баснословно коштају. Лондонски „Гардијан“ наводи цифру од 50 милиона фунти колико је у Британији потрошено прошле године из здравственог фонда на пилуле за спавање издате на више од 13 милиона рецепата. Осим тога што могу да имају неповољне ефекте, ни пилуле нису свемоћне – три петине људи и даље има проблем, упркос терапији.

Поготово се старијим особама таблете не препоручују, јер су услед њиховог дејства више подложни падовима и повређивању. Није утешно, али је чињеница да је проблем свеопшти. Од озбиљније несанице пати једна од десет особа, а свака друга је бар једном у животу искусила шта значи бројати ноћу минуте и сате широм отворених очију.

Д. Драгић

Румунија, чланица Европске уније од 2007, а после Бугарске њена најсиромашнија чланица, прешла је „преко црте“ и постала прва земља у европском клубу са великом „економском аномалијом“.

Та ненормалност је у чињеници да земља данас има више пензионера него запослених. Према најновијим статистикама за 2012. годину, тамо је број оних који раде опао на 4,3 милиона (од 20 милиона становника), док је број пензионера нарастао на 5,3 милиона.

Поређења ради, у старим лосим временима румунског социјализма (која, како изгледа, протоком времена постају све боља), то јест у моменту пада Николае Чаушескуа, 1990, земља је имала 8,1 милион запослених и 3,5 милиона пензионера.

Оно што се у међувремену догодило позната је тужна прича која је виђена и другде. Прешло се на тржишну економију и приватизацију, што је био процес у којем су многе фабрике пропале, јер нису могле да издрже конкуренцију коју је донело отварање економских граница. Онда је, 2009, дошла двогодишња рецесија која је такође оставила без посла на стотине хиљада Румуна.

Овоме треба додати и опадајућу стопу наталитета, уз пораст емиграције: више од два милиона Румуна је напустило земљу

РУМУНИЈА ПРЕШЛА ПРЕКО ЦРТЕ

Више пензионера него запослених

Прва земља Европске уније са великом „економском ненормалношћу“

„трбухом за крухом“, да би срећу потражили у некој од земаља Европске уније, махом у Шпанији и Италији, чији су грађани у међувремену постали. Румунија је тиме дала и свој допринос општој пензионерској кризи у ЕУ, где на сваког пензионера долази четворо оних у радном добу.

Европска унија са својих 28 чланица (Хрватска је то постала у јулу ове године) данас има око 508 милиона становника, при чему је удео оних који су старији од 65 година у последње две деценије порастао са 14 на 18 одсто.

Демографске пројекције су и да ће се тренд повећања дуговечности наставити: до 2060. у границама ЕУ очекивани животни век ће порастати за осам година за мушкарце, који ће, у просеку, дочекати зрело доба од 84,6 година, док иначе дуговечније жене могу (опет у статистичком просеку) да очекују продужење живота за шест година и „добаце“ преко 89.

То подразумева и да ће помешаних 18 одсто оних који имају преко 65, дакле пензионера (мада је граница за одлазак у пензију у неколико земаља већ подигнута на 67 година), достићи 30 одсто, док ће број оних између 16 и 65 опасти са 67 на 56 процената. Сви ће се, дакле, приближити данашњој Румунији.

У свеопштој пензијској кризи реформе које су на дневном реду практично у свим земљама најчешће су недовољне да се носе са промененим демографским и фискалним реалностима, па се препоручују оштрији резови кад је реч о померању животне границе у којој престаје званични радни век.

Занимљиво решење у том погледу овог лета је најављено у Шпанији: да се пензије вежу не само за очекивани животни век, него и за опште економске прилике (Шпанија је иначе под притиском ЕУ да ревидира свој пензијски систем како би иза-

шла из фискалне кризе и смањила рекордну незапосленост од 27 одсто). Према овом предлогу, пензије би се аутоматски индексирале са демографским пројекцијама већ од 2019, а с друге стране биле би укинуте аутоматске повишице у складу са стопом инфлације.

То практично значи да би се ревизије пензија и даље вршиле годишње, али критеријум за то не би био индекс повећања цена, него биланс пензијског фонда, односа његових прихода и расхода (што зависи од укупног економског стања земље).

Не треба много објашњавати да ће то за крајњи резултат имати смањивање пензија и да је предложено решење изазвало велико гунђање синдиката и будућих пензионера. На својих 47 милиона становника Шпанија данас има око девет милиона пензионера, при чему сем системског земља има и акутни проблем: доприноси пензијским фондовима пали су у последњих неколико година на најнижи ниво у декади пошто је без посла остало око три милиона људи. Пензијски систем сада је на плећима 17 милиона запослених, што значи да једног пензионера издржава нешто мање од два радника.

Влада се, међутим, правда – неизбежношћу. „Настојимо да обезбедимо одрживост система тиме што у њега уграђујемо механизам за узбуђивање“, изјавио је шеф комитета за пензијску реформу.

Како год било, и од лошег има горе: Шпанци су ипак у бољој позицији од Румуна, који ће, са управо регистрованом радничко-пензионерском „аномалијом“, ако у међувремену не предузму нешто радикално, свој пензијски систем насукати за највише 10 година.

М. Бекин

ЈАЛОВИК ИЗВОР – САБОР НА ПАНАЋУР

Коло од хиљаду играча

Осамнаести Сабор на Панаћур, традиционална манифестација изворних песама и игара, одржан је 28. августа, на Велику Госпојину, у селу Јаловик Извор, подно Старе планине. Учеснике и госте поздравили су Жика Раденковић Ћитић, естрадни уметник и зачетник идеје о сабору, и Милан Ћокић, председник општине Књажевац.

– Сабор је манифестација која већ 18 година на прави начин негује стваралаштво овог краја. Драго ми је што је из године у годину све више људи, а лепо је и што, поред локалних, све чешће учествују и признати уметници – рекао је Ћокић.

Дан пре фестивала одржан је обред код Крста у месту Равниште (где се некада одржавао Панаћур), било је чобанских игара, вечерњих седенћа (прела), а по старинском обичају, момци су се девојкама удварали док су пекли кукуруз и кромпир на ватри. На крају је за све организована заједничка вечера уз песму и игру.

На Велику Госпојину од раног јутра су стизали аутобуси из Заје-

чара, Књажевца, Пирота, Сврљига и Ниша. Уз пратњу трубача ишло се на врело, где су девојке у ношњама тестијама захватале воду и давале жедним момцима. Након обреда у цркви Св. Параскева (Св.

Петка), изграђеној 1860. године, у подне је почео фестивал.

За овогодишњи Сабор, који је организовала Туристичка организација и општина Књажевац, пријавило се 125 такмичара. Учесници су стигли из околних

места и градова, али и из Београда: КУД пензионера „Сунчана јесен“ из Књажевца, КУД Котлујевац, школа фолклора „Младост“ из Сврљига, фолклораши Дома културе Књажевац, ученици ОШ

из Гушевца код Сврљига, а победницима у разним категоријама додељене су бројне награде. Водитељ свих досадашњих сабора био је Звонко Павковић из Штипине, који је наступио и са монологом „Солунци“.

Саборовало се као у стара времена, певало, играло и трговало, а најгласнији су били трубачи, па је све подсећало на Гучу. Продавало се све и свашта, пића и јела било је у изобиљу, све производи овог краја, па се осећао мирис, а и укус старопланинских јела. Представљене су рукотворине, уметничке слике и други предмети домаће радности, а на крају се, по традицији, у три реда развило коло од хиљаду играча.

Тај доживљај се у овом селу памти целе године, јер Јаловик Извор због одласка младих у градове оживи само једном годишње. Овај пут окупило се више од две хиљаде мештана и њихових потомака расејаних по Србији и свету, који желе да очувају успомену на свој крај и обичаје. **Д. Ђорђевић**

СВРЉИГ

Дечји фестивал у Сврљигу

Традиционални 12. Дечји фестивал одржан је од 19. до 21. августа у градском парку у Сврљигу. Око 300 деце узраста до 15 година кроз разне игре и игрице показало је

своју маштовитост и креативност, радовало се и веселило, а тих дана су у сврљишком парку, поред најмлађих, у игри и забави уживали и њихови родитељи, баке и деке.

– Организатор и волонтери осмислили су игре које су се деци допале и она су уживала – рекла је за наш лист Тања Радосављевић, покретач ове манифестације.

Најпривлачније су биле игре без границе, караоке и маскенбал, након кога су деца прошетала улицама Сврљига и приказала себе у некој новој, измаштаној улози. У оквиру Дечјег фестивала Градско позориште Театар 91 из Алексинца одржало је представу за децу под називом „Приче за лаку ноћ“.

Организатор ове манифестације – општински Центар за туризам, културу и спорт, покровитељ – општина Сврљиг, и многобројни спонзори обезбедили су и награде за најуспешније такмичарске екипе.

С. Ђорђевић

НЕСВАКИДАШЊЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ У ШАПЦУ

Мајур победник „сеоске олимпијаде”

Осме по реду Сеоске олимпијске игре, одржане у Варни, окупиле су око 3.000 такмичара из 39 села са подручја града Шапца. Двеста педесет екипа надметало се у 12 спортских дисциплина.

допринос ове манифестације – подизање квалитета живота на селу и равномернији развој свих месних заједница – истакао је Сретен Радовановић, члан Градског већа Шапца.

Дводневна спортска мани-

И такмичари су оценили да ова манифестација доприноси популаризацији спорта на селу и сарадњи месних заједница.

– Дружење је најважније, небитно је ко се попео на победничко постоље. Неко мора да

бедника са само једним бодом више од другопласиране месне заједнице Мачвански Причиновић, треће место освојила је заједничка екипа Змињака и Скрађана, а четвртопласирани су такмичари из Јевремовца.

– Игре су оправдале циљ, а то је неговање добрих односа и сарадња житеља месних заједница кроз спорт, али и побољшање квалитета живота сеоског становништва. То је конкретан

фестација, најмасовнија у овом крају, протекла је у дружењу и надметању у спортском духу, са доста неизвесности и атрактивних потеза који су одушевљавали бројну публику.

победи, а наше село је тријумфовало ове године и ми смо срећни због тога – рекао је Мика Радиновић из победничког тима Мајура.

Екипа овог приградског села однела је титулу свеукупног по-

Као и претходних година, организатор и покровитељ Сеоске олимпијаде био је град Шабац, док је за технички део организације био задужен шабачки Спортски савез. **Д. Грујић**

БЕОГРАД – ЧУКАРИЦА

Упознавање града са реке

Градска општина Чукарица организовала је за најстарије суграђане упознавање града са реке, а прва пловидба је одржана 7. септембра.

Од свих београдских општина Чукарица вероватно има и најдужу обалу, а по мишљењу њених житеља, то је богатство и лепота које се речима тешко могу описати.

Овом првом пловидбом су били обухваћени и Савски венац, Калемегдан и део Дорћола, а посебан утисак на путнике оставили су мостови. Добро расположени

излетници нису знали где пре да задрже поглед, да ли на Ади и њеним природним лепотама или на оном што је човек створио.

Пријатној атмосфери допринели су и челници општине Чукарица који су испратили путнике и пожелели им мирну пловидбу Савом. Све је прошло у најбољем реду и жеља свих је да оваквих и сличних акција буде још више да би се бар мало повратили они некадашњи људски и комшијски односи.

М. Радосављевић

РУМА

„Пјер“ у Руми

Изложба карикатура са познатог конкурса „Пјер 44“, привукла је недавно велики број Румљана. У Културном центру посетиоци су могли да виде 123 карикатуре од 80 аутора.

Отварању изложбе присуствовао је познати карикатуриста Тошо Борковић, један од добитника „Златног Пјера“.

– Ова изложба је као туршија, измамиће вам по који кисели осмех – рекао је Борковић, обећавајући да ће убудуће Рума би-

ти у календару изложбе карикатура „Пјер“, као и највеће светске метрополе.

На отварању је своје афоризме говорио Бојан Љубеновић, уредник рубрике „ТРН“ у Вечерњим новостима. **Д. Р.**

Донација Геронтолошком центру

Становници Геронтолошког центра „Срем“ добили су недавно вредне поклоне од Румљанке Анемари Пурешић, која је дуго живела у Немачкој, а сада је на релацији између две земље.

– Донела сам из Немачке овога пута двоје инвалидских колиџа, четири ходалице за теже покретне, јастуке за лежање које користе непокретни болесници, као и друге ствари које

ће им олакшати живот и учинити га удобнијим – каже госпођа Пурешић, којој то није прва донација.

Захваљујући на поклонима, Даница Јеремић, директорка румског ГЦ „Срем“, казала је да ће они утицати на побољшање здравственог стања и рехабилитацију корисника. **Д. Р.**

БАНАТСКИ КАРЛОВАЦ

Дом место окупљања

Ових летњих дана када жива у термометрима прелази 38. подељак једно од посећенијих места у општини Алибунар је Дом пензионера и бораца у Банатском Карловцу, где се уз кафу, чај, доминe, шах и друге игре време прекрађује у пријатном амбијенту. Уређење Дома помогла је општина Алибунар, у којој живи 1.360 пензионера и стотинак бораца. Цене у Дому су нешто ниже него на другим местима у граду, па је и то разлог што мештани радо сврате да попију, како кажу, најбољу кафу, и мало се друже са суграђанима.

Гордана Тошић, домаћица Дома, има разумевања за све па и за оне које треба сачекати док приме пензију да плате. Председник месног удружења пензионера, Нико Томић, изузетно је активан мештанин, рекордер у добровољном давању крви и један од врло ангажованих појединаца у месном фудбалском клубу. Томић каже да ће у овим просторијама у септембру почети да ради народна кухиња Црвеног крста у којој ће се најугроженијим мештанима дневно дистрибуирати 120 топлих оброка.

Поред забаве и дружења, у Дому се пензионерима испоручују и хуманитарни пакети, могу се поручити намирнице и огрев по повољним ценама, а организују се и бесплатни прегледи и друге врсте помоћи. **Ф. К.**

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Пензионери победници меморијалног турнира

Шаховска секција Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке победник је шестог Меморијалног турнира „Гајић – Аврамовић“. Овај шаховски турнир, који се организује у знак сећања на Ранка Гајића, првог плаћеног секретара Општинског удружења глувих и наглувих Смедеревске Паланке, и Радојицу Аврамовића, дугогодишњег члана и капитена шаховске секције Удружења, првим повлачењем фигуре отворила је Миленија Гајић, Ранкова супруга.

Друго место на турниру припало је шаховској секцији Спортског удружења глувих и наглувих Смедеревске Паланке, а треће шахистима Спортског удружења глувих и наглувих Велике Плане. Организатор овог турнира, шаховска секција Спортског удружења глувих и наглувих Смедеревске Паланке, обезбедила је пехаре који су уручени капитенима победничких екипа. **Сл. К.**

КОСЈЕРИЋ

Посетили Станишић

Удружење пензионера из Косјерића, које броји више од хиљаду чланова, организовало је недавно једнодневни излет у етнопарк Станишић код Бијељине. У повратку су посетили Бању Ковиљачу, као и Тршић, родно место Вука Караџића.

– Ово је један у низу излета које смо организовали, а планирамо да ове године посетимо још Ћаволу варош и Вршац у време бербе. Утисци са овог путовања су изванредни, пензионери су презадовољни јер су по повољним условима, на рате, могли да плате путовање, тако да и они са мањим примањима могу себи да приуште излете – истиче председник Удружења пензионера Косјерић, Јовица Марковић.

– Довољно је било видети само етнопарк Станишић, а Бања Ковиљача и Тршић су нам чист ћар – каже Андријана Јоксимовић, једна од излетница.

Драгица Тулимировић из Пожеге одаје признање за организацију излета и истиче да ми хвалимо стране дестинације, не схватајући колико лепих кутака имамо у нашој Србији и околини.

Р. Н.

СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Обележен јубилеј

Чланови Савеза слепих Сремска Митровица су, 14. августа, са представницима својих организација на покрајинском и републичком нивоу, представницима локалне самоуправе и члановима других организација обележили 10 година постојања и рада. Овим поводом организована је изложба ручних радова, турнир у шаху, котлићијада и дружење.

Током свог постојања Савез слепих Сремска Митровица је самостално или у сарадњи са другим организацијама реализовао једанаест пројеката, а међу њима су: обука на рачунару

са говорним софтвером, обука ходања са белим штапом, едукација и информисање слепих и слабовидих, описмењавање на Брајевом писму за касније ослепела лица, разне спортске активности и слично.

У партнерству са ХУ „Пријатељи“ у току је реализација јавних радова које финансирају град Сремска Митровица и Национална служба за запошљавање.

Савез слепих Сремска Митровица има 200 чланова.

Г. О.

ЖАРКОВО

Мишићеви дани

Савез потомака ратника Србије 1912 – 1920. године, подружница Жарково, на челу са председником ОО Животом Јоксимовићем и председником подружнице Сремчица, Луком Пошарац, организовали су недавно излет до Струганика.

У склопу излета био је предвиђен обилазак манастира у Боговађи, посета Мионици и полагање венаца на споменик војводи Живојину Мишићу. Полагању венаца присуствовали су и неки чланови Владе и представници Војске Републике Србије.

Након обиласка Струганика, родног места војводе Мишића, излет је завршен посетом Бањи Врујци.

Ж. Ј.

НИШ

Турнир у шаху за ОСИ

Удружење особа са ампутацијама и повредама на раду, у сарадњи са Међуопштинском организацијом слепих Ниш и ШКС „Свитања“ из Ниша (државним прваком у шаху), организовало је ревијални турнир у овој вештини.

Турнир је одржан у просторијама МК „Божидар Аџија“, а његов првенствени циљ, поред надметања, био је дружење и инклузија шахиста са различитом врстом инвалидитета.

Координатор турнира био је Јордан Ивановић.

Г. П.

Прилог од велике важности

Поштована Редакцијо,

Поред свих ваших одличних рубрика и прилога, о чему смо вам већ једанпут писали, у „Гласу осигураника“ број 16 од 31. 8. 2013. године дали сте прилог од непроцењиве вредности „Краћи пут до савета и помоћи“, који је написала Александра Банић, саветница директора РФ ПИО.

Велики број пензионера који су боравили на привременом раду у иностранству нема информације о својим правима у вези са ино стажом, или не знају језик да би се писаним путем обратили страном заводу за пензијско осигурање, а нису у финансијској могућности да ангажују адвокате, преводиоце и слично.

Не знајући за ово саветовање, ја сам се писмено обратила немачком Заводу за пензијско осигурање у вези са стажом мога брата који је привремено боравио у Немачкој, и он је из Минхена добио позив за ово саветовање у Београду 19. септембра 2013. године.

Желимо вам и даље много успеха у раду.

Јелица Драговић,
УПО Палилула, Београд

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Medunarodni savetodavni dani
Ako ste zaposleni ili ste bili zaposleni u Srbiji ili Nemačkoj
Stručnjaci nosilaca penzijskog i invalidskog osiguranja Vas savetuju.

Internationale Rentenberatung
Sie sind oder waren in Serbien oder Deutschland tätig
Experten der Rentenversicherungsträger beraten Sie.

Mesto / Thema: BEOGRAD
Ort / Thema: BEOGRAD

Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje
Bulevar umetnosti 10, 11070 Beograd

19. septembar 2013. godine

Cetvrtak, od 9.00 do 17.00 časova
Donnerstag, von 9.00 bis 17.00 Uhr

Zakazivanje termina: ☎ (011) 2017 419
☎ (011) 2017 437

Terminvereinbarung: ☎ (011) 2017 419
☎ (011) 2017 437

Deutsche Rentenversicherung

Некад и сад

Закон о финансијској подршци породици

Мерено уделом средстава за друштвену бригу о деци у буџету Републике Србије, нова законска решења донела су смањења, па је 2001. године, када је примењиван Закон о друштвеној брзи о деци, удео био 10,2 одсто, 2002. године (почела примена Закона о финансијској подршци породици са децом) 5,9, док је 2003. године био 5,4 одсто. У 2004. години тај проценат је износио четири одсто, наредне године 4,3, у 2006. години 4,2 процента и тако даље. Смањен је и број корисника права дечјег додатка за око 25-27 одсто, а износи дечјег додатка постали су симболични. Када

је 2002. године Закон о финансијској подршци породици ступио на снагу, редован цензус је износио 2.750 динара.

Иначе, први програм дечјег додатка uveden је у Шведској после Другог светског рата, а одатле се пренео на целу Европу. Програми се разликују од земље до земље. Дечји додаток фаворизује самохране родитеље у Аустрији и Норвешкој, а у неким земљама (Ирска, Немачка) породице са оба родитеља. Неки системи не праве разлику између породица са мање и више деце (Финска, Данска), а поједини дају веће додатке породицама са више деце (Француска, Белгија).

Рок за потврде до краја октобра

Чланом 17 Закона о финансијској подршци породици са децом прописано је да дечји додаток припада детету до навршених 19 година живота, ако се у својству редовног ученика налази на школовању.

Сходно члану 18 овог Закона, под школовањем се подразумева стицање образовања у својству редовног ученика у основној и средњој школи које су обухваћене мрежом школа чији је оснивач Република Србија, односно АП Војводина, а у складу са прописима у области образовања.

С обзиром на то да је почела нова школска, 2013/14. година, корисници права на дечји додаток имају обаве-

зу да до 31. 10. 2013. године доставе потврде о редовном или ванредном школовању за децу школског узраста.

Право на дечји додаток у Србији имају деца до 19 година старости, а услов за сву децу старију од седам година је да се редовно школују. Ово право могу остварити породице са највише четворо деце. Деца и млади са сметњама у развоју могу добијати дечји додаток до 26. године ако су укључени у образовне програме или оспособљавање за рад. Дечји додаток за јул 2013. године (прво, друго, треће и четврто дете) износио је 2.535,11 динара, односно 3.295,62 динара увећан износ, и исплаћен је у августу. **Ј. О.**

Учесник НОР-а

Часлав Николић, Бабушница: Да ли ја као уживалац најниже пољопривредне пензије имам право на борачки додатак, јер сам као учесник у рату од 1944. до 1945. године био и одликован медаљом заслуге за народ? Које треба да се обратим да остварим ово право?

Одговор: Приликом признавања права на пензију, Вама је као учеснику НОР-а 1944-1945. године могла да се увећа пензија за 30%, с тим што укупан износ пензије није могао да пређе износ виши од 85% од пензијског основа по тада важећим прописима. Ако је овако одређена пензија била мања од најнижег износа пензије, одређивала би се најнижа пензија

важећа у тренутку пензионисања. Овако одређена пензија се надаље усклађује по Закону о ПИО. То је све што Вам по Закону о ПИО као борцу НОР-а припада. Међутим, то није сметња да се као борац НОР-а пријавите у Вашој општинској организацији СУБНОР-а и евентуално преко њих као учесник рата остварите нека права која Вам евентуално припадају.

Увећани додаток за туђу помоћ и негу

Мирослав Шаго, Стара Пазова: Молим да ми одговорите (на основу документације коју Вам шаљем) зашто ми Центар за социјални рад Стара Пазова не исплаћује увећани додаток за туђу помоћ и негу када сам добио решење којим ми се признаје то право и решење је правоснажно.

Одговор: Према обимној документацији коју сте нам послали, види се да сте дуго и стрпљиво водили поступак, прво за остваривање права на новчану накнаду за туђу негу и помоћ код Фонда ПИО, као корисник породичне пензије, па затим и код Центра за социјални рад за добијање увећаног износа стечене накнаде. Према решењу из априла ове године, које је донео надлежни Центар за социјални

рад, требало је да почне исплата разлике увећаног додатка за помоћ и негу од 5. 4. 2013. године, те се за све информације о свом стеченом праву морате обратити надлежном Центру за социјални рад у Старој Пазови. У самом решењу не постоји ништа што би условљавало исплату разлике накнаде. У сваком случају, морате се обратити Центру који једини може да Вам пружи право објашњења.

Телесно оштећење

Милован Павловић, Узовница: У инвалидској пензији сам од 1983. године. Излазио сам на вештачење за телесно оштећење 2010. године, али ми није признато. Имам признато 60% професионално обољење од медицине рада, и то могу да докажем медицинском документацијом. Које треба да се обратим?

Одговор: Ако сте већ 2010. године били на вештачењу и добили налаз по коме је узрок настанка Вашег телесног оштећења болест, а Ви тврдите да је узрок професионално обољење, о чему располажете одговарајућом медицинском документацијом, требало је још те 2010. године да се жалите и пружите наведене доказе о узроку те-

лесног оштећења. Није ни сада касно да се захтевом обратите Фонду ПИО који је једини надлежан за ову врсту вештачења и да уз наведену документацију тражите ново вештачење по питању узрока настанка телесног оштећења. У случају потврђивања вештачења из 2010. године можете изјавити благовремену жалбу.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

Право на ренту

Данислав Бојанић, Сремска Митровица: Рођен сам 1974. године. Радио сам у војсци као војник по уговору. Имао сам несрећу 1998. године, на службеном задатку. Остварио сам војну инвалидску пензију. Међутим, својство мирнодопског војног инвалида од 2000. године не могу да остварим иако ми је процењено својство 60% војног инвалида. Да ли имам право на инвалиднину или ренту, тј. на пуну инвалидску пензију?

Одговор: Као војни инвалидски пензионер и поред процењеног својства 60% мирнодопског војног инвалидитета, по Закону о основним правима бораца војних инвалида и породица палих бораца, нисте могли истовремено да имате примања по прописима из пензијског и инвалидског осигурања и инвалиднину по овом закону, поготово што је основ за оба права исти па сте морали да се определите само за једно од ових пра-

ва. Што се тиче права на ренту, односно како Ви то кажете, пуну инвалидску пензију, вероватно према процени војне инвалидске комисије узрок Ваше инвалидности није ратна повреда, односно последица обављања професионалне војне делатности, те нисте могли да остварите право на такозвану ренту. С обзиром на до сада спроведен поступак, а сходно важећим законима, Ви не испуњавате услов за остваривање наведених права.

Рад по уговору о делу

Љ. Б. Милојевић, Крагујевац: Радила сам (и сада радим) у државној установи по уговору о делу од 14. 2. 2011. године. Уговор су ми продужавали стално на три месеца. Обећали су да ће да ме приме у стални радни однос, али то се до данас није десило. Читала сам један одговор да лице које ради у току године више од 120 дана на истим пословима мора бити примљено у радни однос. Да ли и ја спадам у ту групу? Која су моја права? Речено ми је да могу да радим по уговору до порођаја и да после тога они немају никакву обавезу према мени.

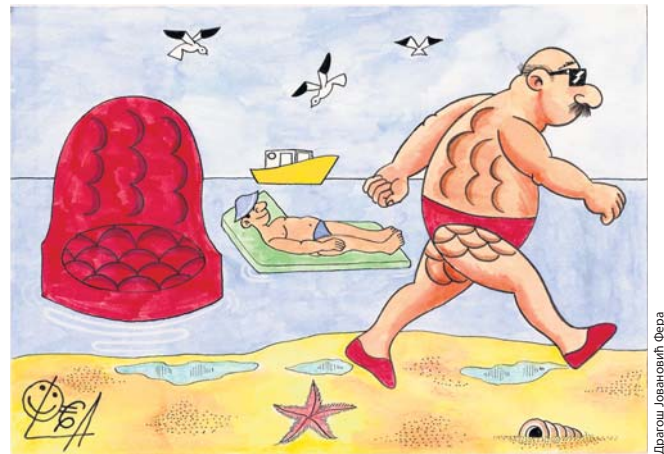
Одговор: С обзиром на то да нисте у радном односу ни на одређено, а ни на неодређено време, већ сте ангажовани по уговору о делу, независно од тога колико траје Ваше ангажовање, оно не може да прерасте у радни однос ни на одређено време.

Послодавац такође нема никакве обавезе према Вама истеком уговора, иако сте у другом стању. Дакле, потпуно је тачно да послодавац нема никакве обавезе према Вама истеком уговора о делу, опет из разлога што се не ради о радном односу.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	СВОЈСТВО НЕЧЕГА ШТО ЈЕ ПЛОВНО	ДЕО ГРУДНОГ КОША	СМЕСА ГЛИНЕ СА ОКСИДОМ ГВОЖЂА	ТРОЦИФРЕНИ БРОЈ	ОСНОВНИ ТОН КАЛЕ	ЈЕЗЕРО У РУСИЈИ	ГЛАСАН СМЕХ
ПРОСТ ЧОВЕК							
ИСПРАВЉА- ЧИ НЕКОГ ТЕКСТА							
ПАДИНА БРДА							
ЈЕДНА ГИМ- НАСТИЧКА СПРАВА							
СИМБОЛ НОБЕЛИЈУМА			ИНИЦИЈАЛИ КРИЛОВА САБИРАТИ			ОЗНАКА ЗА ТОНУ ЖЕНСКО ИМЕ	
СИМБОЛ КИСЕОНИКА		СИМБОЛ ОЗНАКА ТВОРАЦ (МН.)					МЕЂА
ЛЕГЕНДАРНА АРАПСКА КРАЉИЦА					13. И 4. СЛОВО УРЕЂАЈИ ЗА ПОДМАЗИ- ВАЊЕ		
ИЗУМРЛО АЗИЈСКО ГОВЕЧЕ				МАРЉИВОСТ БОРЦИ У КОРИДИ			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЖЕНСКО ИМЕ СТАНОВНИК БЕЧА						
СТРАХ							
ШТАМПАР- СКА ГРЕШКА (ЛАТ.)						ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ САВЕЗ	
ЧИТАТЕЉ							
ОЗНАКА ЗА ЛИТАР		СЕОСКА СЛИКА ГЛУМАЦ, ИРФАН					
ИМЕНИЦА (СКР.)			ОЧЕВИ (КРАЂЕ) МЕДОНОСНА БИЉКА			ГРЧ. ГРАДИТЕЉ ЗА ВРЕМЕ ПЕРИКЛА	
ХЕБРЕЈ, ЖИДОВ (МН.)							
ИМЕ ФРАНЦУСКОГ СЛИКАРА МАТИСА					ПЕРШУН БЕОТСКИ ВЛАДАР		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СИМБОЛ СЕЛЕНА СИМБОЛ КРИПТОНА			СТАРИ СЛОВЕН СИМБОЛ ТАНТАЛА			
ЧУВАРИ МУЗЕЈА							
ИСТА СЛОВА			РАНИЈИ СЕКРЕТАР ОУН, КОФИ				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: пшеница, откуп, н, тром, кт, пинела, укорити, наметак, оти, ама, сијена, т, акира, е, јан, амарант, мина, е, анатас, радован, е, овера, лалинац, ати, ити, ај, јој, крашава

Драгош Јовановић Фера

(Пре)планулоост

Да бисмо на мору само препланули, планула су три кредита.

Назире се крај извлачења из кризе. Већ смо извукли дебљи крај.

Какав сам, и истина зажмури кад је погледам у очи.

Поштујемо природу. Окрећемо се како ветар дува.

Више не важи парола „Купујмо домаће“. Све је распродато.

Остварена је потпуна равноправност. Неписмени не поштују писана, а писмени неписана правила понашања.

На младима свет остаје. Укључујући и дугове том свету.

„Здравље на уста улази“, рече апотекар и даде ми лек.

Наша најслабија тачка је она испод знака питања.

Милен Миливојевић

Доскоци

Некада смо живели од данас до сутра. И данас би да имамо од чега.

Извозимо памет, а увозимо глупости.

Код нас се у свакој кутији крије Пандора.

Не примајте све к срцу. Неће издржати.

Истина је да Србија нема море, али зато има море проблема.

Непријатеља смо тукли провереним оружјем. Лажима.

Неспоразуме решавамо мирним путем. Подмићивањем незадовољних.

Лако је у Србији умрети мушки. Треба у њој живети.

Ко гради каријеру, не пита за цену материјала.

Раде Ђерговић

Миленко Косановић

Да ли сте знали ...

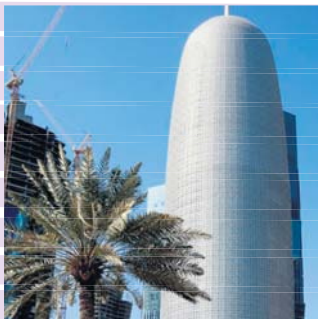
– да је, према оцени стручњака, 2012. година била једна од најуспешнијих за свет архитектуре, у којој су најбоље светске архитекте и инжењери, како је речено, „пробили границе иновације и дизајна“? Током 2011. у свету је подигнуто рекордних 88 објеката виших од 200 метара, а у 2012. чак 96 оваквих зграда.

– да су за најлепше на свету проглашена два стамбена небодера названа Absolute World, који се налазе у Мисисауги, предграђу Торонта? Својим изгледом они подсећају на

људске фигуре: нижа зграда од 50 спратова валовитим линијама подсећа на женско тело, те је прозвана Мерилин Монро, док виша зграда има 56 спратова и представља мушко тело.

– да је Doha Tower у Катару проглашена за једну од најбољих високих зграда на Блиском истоку и Африци? Зграда је направљена у више слојева како би се заштитила од сунца и врућине, а истовремено има довољно светлости. Овај торањ, који представља спој модерног и древног исламског дизајна, изгледа као да је прекривен ситном чипком.

– да је зграда Palazzo Lombardia, подигнута у Милану, проглашена за најлепшу европску грађевину за прошлу годину и добитник је престижне СТВУН награде? Зграда има високе еколошке стандарде, са зеленим крововима и косим зидовима који праве хлад. Средишњи део зграде је трг покривен стакленим кровом.

– да је Al Bahar Towers у Абу Дабију проглашена за најноватијну високу зграду на свету? Награда за иновације први пут је додељена прошле године, а куле Ал Бахар су је освојиле првенствено због импресивне заштите од сунца са компјутерским управљањем. Наиме, ове зграде су посебне због покретне фасаде која се отвара и затвара на кретање сунца, а њено функционисање контролишу рачунари.

Молим за реч

Цене хране скачу, мораћу да реконструишем потрошачку корпу.

Моје летовање је завршено. Још пре 25 година.

Стао ми је сат, никако да дочекам својих пет минута.

Због скупих уџбеника нисам правио зимницу. У тегле сам уместо ајвара ставио „Физику“ и „Математику“.

Текуће проблеме млади решавају на сплавовима.

Младима без посла родитељи су кућни љубимци.

И између избора увек чувам свој ГЛАС... Осигураника.

Остављам пензију са стране, али већ сутра, погледам лево, погледам десно, нигде је нема.

Грађани су бесни што су добили дупле рачуне за струју. Шта, да нису хтели можда дупле плате и пензије?

Дејан Патаковић

Дејан Патаковић

Живанизми

Не бринем се о најављеном стезању каиша. У моди су трегери.

Србима је политика хоби. Без ње би умирали од досаде.

Ми смо од исте феле, рече пуж тек рођеном тајкуну у породишту. Обојица смо на рођењу добили по кућицу на поклон.

Ниске цене диплома померају нам границу неписмености.

Када сам упецао златну рибицу, испунила ми је само једну жељу. Био сам превише гладан.

Када погледам цене меса, завидим вегетаријанцима.

Сељак је ничија брига и свачија нада.

Будућност је пред нама – не да се стићи.

Када се Црвенкапа из бајке преселила у дворца, заборавила је на патуљке.

Наша судбина је у нашим рукама. Нека нам је Бог у помоћи!

Живан С. Филиповић